

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Michael Šatylov

**Uznání a výkon cizích rozhodnutí v právu
Evropské unie**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Mgr. Magdalena Pfeiffer, Ph.D.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 22.06.2019

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 119.890 znaků včetně mezer.

Michael Šatylov

V Praze dne 24. června 2019

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí své diplomové práce paní doc. JUDr. Mgr. Magdalena Pfeiffer, Ph.D. za její vstřícnost a veškeré rady, které mi při psaní této práce poskytla, za čas, který mi věnovala při konzultacích, a za to, že mě po celou dobu podporovala a motivovala.

Obsah

Úvod.....	1
1. Evropské mezinárodní civilní právo procesní.....	3
1.1. Pojem evropského mezinárodního práva soukromého a procesního.....	3
1.2. Evropské mezinárodní právo procesní jako součást práva Evropské unie	4
1.3. Vývoj právní úpravy evropského mezinárodního práva procesního	4
1.4. Volný pohyb soudních rozhodnutí.....	7
2. Vymezení základních pojmů.....	9
2.1. Cizí rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.....	9
2.2. Uznání cizího rozhodnutí.....	11
2.3. Právní moc	13
2.4. Vykonalnost.....	15
2.5. Výkon cizího rozhodnutí	17
3. Systém uznání a výkonu cizích rozhodnutí v nař. Brusel Ibis	18
3.1. Cizí rozhodnutí ve smyslu nař. Brusel Ibis.....	19
3.2. Uznání cizího rozhodnutí ipso iure.....	20
3.3. Výkon cizího rozhodnutí	22
3.4. Adaptace cizího rozhodnutí	24
3.5. Osvědčení dle čl. 53 nař. Brusel Ibis	25
3.6. Řízení vedená ve státě uznání a výkonu	26
3.6.1. Důvody pro odepření uznání a výkonu dle nař. Brusel Ibis	27
3.6.2. Odepření uznání.....	32
3.6.3. Odepření výkonu	33
3.6.4. Řízení dle čl. 36 odst. 2 nař. Brusel Ibis.....	35
4. Systém uznání a výkonu rozhodnutí v nařízeních zavádějících jednotná evropská řízení	38
4.1. Uznání a výkon cizího rozhodnutí dle jednotlivých nařízeních	39
4.1.1. Právní úprava dle NařEET.....	39

4.1.2. Právní úprava dle NařEPR.....	41
4.1.3. Právní úprava dle NařDN	42
4.2. Zamítnutí výkonu cizího rozhodnutí	44
4.3. Omezení a zastavení výkonu cizího rozhodnutí	44
Závěr.....	46
Seznam použitých zdrojů	49
Název diplomové práce, abstrakt a klíčová slova v českém jazyce	56
Název diplomové práce, abstrakt a klíčová slova v anglickém jazyce	57

Úvod

Mezinárodní právo soukromé je právním odvětvím, jež reaguje na diverzitu právních řádů jednotlivých států a řeší případné vzájemné kolize. V dnešním světě, který je propojen pomocí moderních technologií, především internetu a stále se zrychlující dopravy, jsou přeshraniční právní vztahy stále častější. Právě mezinárodní právo soukromé tím nabývá většího významu, než jaký kdy předtím mělo. Řeší především konflikty právních řádů aplikovatelných na právní poměry s cizím prvkem a zároveň se zabývá i otázkou mezinárodní příslušnosti soudů, které spory vznikající z těchto vztahů budou řešit, a dále stanoví, za jakých podmínek je možno vymáhat práva plynoucí z právních poměrů s cizím prvkem. Mezinárodní právo soukromé bylo vždy oporou soukromoprávního přeshraničního styku, především pak obchodních vztahů. Na podpoře obchodních a ekonomických zájmů vyrostla i současná Evropská unie (dále jen „EU“), která sdružuje 28 evropských států, na jejichž území funguje jednotný vnitřní trh EU. Aby v jakémkoli společenství států, nejen v EU, vzkvétal obchod mezi subjekty z jeho členských států, je třeba připravit vhodné podmínky, které všem zúčastněným subjektům zaručí právní jistotu při přeshraničním obchodním styku. Z hlediska mezinárodního práva soukromého se jedná zejména o oblast rozhodného práva pro vznikající právní poměry, určení sudiště a možnost uznání a výkonu rozhodnutí na celém území společenství. Úprava mezinárodního práva soukromého je v rámci EU předmětem rozsáhlé unifikace a můžeme tak hovořit o autonomním evropském mezinárodním právu soukromém. Tato jednotná právní úprava by měla vést především k usnadnění přístupu ke spravedlnosti v rámci celé EU. Nicméně má osobní zkušenost s výkonem českého soudního rozhodnutí na Slovensku, kdy jsem poprvé narazil na praktické problémy aplikace jednotných unijních právních předpisů, se pro mě stala motivací k výběru tématu této diplomové práce: uznání a výkon cizích rozhodnutí v právu EU.

Téma uznání a výkonu cizích rozhodnutí v právu Evropské unie jako celek je však vzhledem k limitovanému rozsahu této diplomové práce příliš široké. Předmětem mého zájmu je především oblast mezinárodního obchodu, v němž za stěžejní považuji úpravu vymáhání přeshraničních pohledávek. Proto se budu v této diplomové práci soustředit pouze na analýzu unijní právní úpravy uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí v majetkových občanských a obchodních věcech, která je obsažena v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí

v občanských a obchodních věcech (dále jen „nař. Brusel Ibis“),¹ v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky (dále jen „NařEET“),² v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu (dále jen „NařEPR“),³ a v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích (dále jen „NařDN“).⁴ S ohledem na rozsah této práce se nebudu věnovat zvláštnostem při uznání a výkonu soudních smírů a veřejných listin.

Při analýze uvedené právní úpravy se budu zabývat otázkami fungování systému uznání cizích rozhodnutí a podmínek jejich výkonu, včetně možností odepření uznání a odepření výkonu cizích rozhodnutí. Ačkoli by bylo nesporně zajímavé zabývat se do detailu každým aspektem, který může mít vliv na samotné uznání a výkon cizího rozhodnutí, není na to v této práci prostor. V důsledku toho jsou některé části analyzované právní úpravy pouze stručně nastíněny (např. oblast působnosti jednotlivých nařízení).

V první části této diplomové práce stručně vysvětlím pojem evropského mezinárodního práva soukromého a procesního a zaměřím se na představení vývoje právní úpravy, obsažené ve výše uvedených unijních nařízeních. Ve druhé části vymezím některé pojmy, které jsou pro účely této práce relevantní, zejména pojem uznání cizích rozhodnutí, právní moci a vykonatelnosti rozhodnutí a jejich účinků. Ve třetí části se budu věnovat systému stávající právní úpravy uznání a výkonu cizích rozhodnutí v nař. Brusel Ibis a v navazující čtvrté části pak systému uznání a výkonu cizích rozhodnutí podle NařEET, NařEPR a NařDN.

Cílem této práce je analyzovat stávající právní úpravu ve vybraných unijních nařízeních a na základě toho zhodnotit její současný stav a vztahy jednotlivých nařízení mezi sebou, případně upozornit na některé problematické aspekty výkladu předmětné právní úpravy.

V této práci používám především analytickou metodu pro vysvětlení systému fungování právní úpravy uznání a výkonu cizích rozhodnutí v jednotlivých unijních předpisech. Syntézou poznatků z analýzy pak dospívám k závěru o vzájemném vztahu zkoumaných unijních nařízení. Při studiu k tématu této práce jsem se soustředil na odbornou právnickou literaturu, zejm. komentářovou a učebnicovou, odborné články a také na související judikaturu.

¹ Úř. věst. EU L 351, 20.12.2012, ve znění pozdějších změn.

² Úř. věst. ES L 143, 30.4.2004, ve znění pozdějších změn.

³ Úř. věst. ES L 399, 30.12.2006, ve znění pozdějších změn.

⁴ Úř. věst. ES 199, 31.7.2007, ve znění pozdějších změn.

1. Evropské mezinárodní civilní právo procesní

1.1. Pojem evropského mezinárodního práva soukromého a procesního

Do **mezinárodního práva soukromého** se v české právní vědě tradičně zařazuje kromě kolizní nebo přímé právní úpravy soukromoprávních poměrů s mezinárodním prvkem (tzn. určení rozhodného práva, kterým se řídí právní vztah s cizím prvkem) i oblast **mezinárodního civilního práva procesního**, které svými normami upravuje zejména problematiku mezinárodní příslušnosti soudů a podmínky uznání a výkonu cizích rozhodnutí.

Typické je, že každý stát má svou vlastní úpravu mezinárodního práva soukromého.⁵ V Evropě lze ovšem v důsledku jejího specifického vývoje a neustále rostoucí integrace nalézt i společnou právní úpravu této oblasti na úrovni EU. Proto dnes již hovoříme o autonomním **evropském mezinárodním právu soukromém**, které je souborem právních norem jednak určujících mezinárodní příslušnost civilních soudů a rozhodné právo pro soukromoprávní poměry s cizím prvkem, jednak norem upravujících podmínky uznání a výkonu cizích rozhodnutí a vzájemné právní pomoci.⁶ Evropské mezinárodní právo soukromé je upraveno v předpisech primárního a sekundárního unijního práva a prováděcími normami jednotlivých členských států EU.⁷ Integrovanou součástí evropského mezinárodního práva soukromého je i **evropské mezinárodní civilní právo procesní** (zde také jako evropské mezinárodní právo procesní),⁸ které lze vymezit jako soubor právních norem upravujících mezinárodní příslušnost soudů členského státu, doručování písemností, provádění důkazů, účinky cizích rozhodnutí, jejich uznávání a jejich výkon na území jiného členského státu EU.⁹

⁵ KUČERA, Zdeněk, Monika PAUKNEROVÁ a Květoslav RŮŽIČKA. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-550-0. S. 27.

⁶ PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-504-6. S. 7n.

⁷ PAUKNEROVÁ 2013 op. cit., s. 10.

⁸ PAUKNEROVÁ 2013 op. cit., s. 6n.

⁹ ADOLPHSEN, Jens. *Europäisches Zivilverfahrensrecht*. 2. Auflage. Berlin: Springer, [2015]. ISBN 978-3-662-44384-2. S. 40, marg. č. 143.

1.2. Evropské mezinárodní právo procesní jako součást práva Evropské unie

Úprava právních poměrů s mezinárodním prvkem se tak stává integrální součástí **práva EU**, jež lze definovat jako soubor přímo či nepřímo aplikovatelných právních norem, které byly přijaty na úrovni EU na základě přenesení pravomocí členských států na EU jako mezinárodní organizaci s vlastní právní subjektivitou.¹⁰ Unijní právní předpisy jsou přijímány za účelem naplňování cílů Evropské unie stanovených v zakládacích smlouvách, zejména tedy **zajištění hladkého fungování vnitřního trhu unie a zajištění tzv. Prostoru svobody, bezpečnosti a práva**.¹¹ K dosažení těchto cílů směřuje právě i unifikovaná právní úprava evropského mezinárodního práva procesního, která zjednodušením režimu vzájemného uznávání a výkonu cizích rozhodnutí zajišťuje předvídatelnost a právní jistotu v přeshraničních právních poměrech.

V evropském mezinárodním právu procesním jako součásti unijního práva je nutno **uplatňovat i základní zásady práva EU**. Především jde o zásadu **zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti**,¹² dále o **zásadu přednosti** unijního práva, **zásadu přímé aplikovatelnosti** norem unijního práva a **zásadu přímého účinku**.¹³

1.3. Vývoj právní úpravy evropského mezinárodního práva procesního

Za počátek vývoje komunitárního (později unijního) práva a současně i evropského mezinárodního práva soukromého lze považovat uzavření Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství v Římě roku 1957 (SEHS).¹⁴ Jeho základem bylo vybudování stabilní ekonomické infrastruktury mezi jeho členskými státy a fungující společný trh s co nejmenším množstvím překážek. Čl. 220 SEHS¹⁵ stanovil, že v případě potřeby mají smluvní státy začít jednat

¹⁰ TOMÁŠEK, Michal, Vladimír TÝČ a Jiří MALENOVSKÝ. *Právo Evropské unie*. Praha: Leges, 2013. Student (Leges). ISBN 978-80-87576-53-3. S. 56.

¹¹ Čl. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie.

¹² Viz čl. 18 SFEU, který zavádí obecný zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti v rámci EU, blíže pak k jeho projevům v analyzované právní úpravě srov. Varga, István. Art. 22 EG-BagatellVO. In: RAUSCHER, Thomas. *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht: EuZPR/EuIPR : Kommentar*. Band II, EG-VollstrTitelVO, EG-MahnVO, EG-BagatellVO, EU-KPfvO, HProrogÜbk 2005, EG-ZustVO 2007, EG-BewVO, EG-InsVo. 4. neu bearbeitete Auflage. Köln: Otto Schmidt, 2015. ISBN 978-3-504-47203-0. S. 494.

¹³ PAUKNEROVÁ 2013 op. cit., s. 47n.

¹⁴ Nezveřejněná v Úředním věstníku ES/EU, Celex č. 11957E/TXT.

¹⁵ Později čl. 293 Smlouvy o založení Evropského společenství (SES), tedy SEHS ve znění Maastrichtské smlouvy (Smlouva o založení Evropské unie ze dne 7.02.1992, Úř. věst. ES C 191/01, 29.7.1992).

o zjednodušení formalit, týkajících se vzájemného uznávání a výkonu soudních rozhodnutí. Položil tak základ pro společnou evropskou právní úpravu uznávání a výkonu rozhodnutí,¹⁶ jejímž cílem bylo **dosažení volného pohybu soudních rozhodnutí**. Na tomto základě byla již krátce po založení Evropského společenství vypracována a dne 27. září 1968 uzavřena **Úmluva o soudní příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech** (dále jen „**Bruselská úmluva**“).¹⁷ Tato Bruselská úmluva se stala základem budoucí unijně-právní úpravy uznávání a výkonu cizích rozhodnutí.¹⁸ Měla vést k odstranění formalit i nahrazení dosavadního systému řady dvoustranných dohod, které tuto problematiku mezi jednotlivými členskými státy navzájem upravovaly a které rozdílnou úpravou bránily volnému pohybu rozhodnutí soudů členských států Evropského společenství.¹⁹ V souvislosti s aplikací Bruselské úmluvy vznikla bohatá judikatura Soudního dvora evropské unie (dále jen „**SDEU**“),²⁰ týkající se výkladu jejích ustanovení. Také byly zveřejněny doprovodné výkladové zprávy k této úmluvě, jsou fakticky komentářem k ní. Jednou z nejvýznamnějších byla zpráva Paula Jenarda.²¹ Další výkladové zprávy byly přijaty s přistoupením nových členských států.²² Judikatura SDEU i uvedené zprávy obsahují použitelná výkladová vodítka i při aplikaci současných unijních předpisů, které vycházejí z Bruselské úmluvy.²³ Ta zavedla jednotný systém uznávání rozhodnutí mezi signatářskými státy

¹⁶ Pouze však prostřednictvím mezinárodních smluv (tzv. terciární právo), protože Evropská společenství toho času neměla pravomoc vytvořit jednotnou sekundární právní úpravu, a tudíž muselo dojít k uzavření mezinárodní smlouvy (TOMÁŠEK 2013 op. cit., s. 360).

¹⁷ Úř. věst. EU C 27/1, 26. 1. 1998.

¹⁸ Bruselská úmluva i na ni navazující bruselská nařízení, vč. nař. Brusel Ibis tak představují tzv. „*double instrument*“, protože spojuje správní úpravu mezinárodní příslušnosti a uznání a výkonu cizích rozhodnutí (viz PAUKNEROVÁ 2013 op. cit., s. 95).

¹⁹ Bericht von Herrn P. Jenard zu dem Übereinkommen vom 27. September 1968 über die gerichtliche Zuständigkeit und die Vollstreckung gerichtlicher Entscheidungen in Zivil- und Handelssachen (Úř. věst. ES, C 59/01, 5. 3. 1979) (v této práci též jako „Jenardova zpráva“), s. 7.

²⁰ Dříve Evropský soudní dvůr, dnes soudní dvůr Evropské unie (proto dále jen „SDEU“).

²¹ Jenardova zpráva. Viz pozn. 19.

²² Např. Bericht von Herrn Professor Dr. P. Schlosser zu dem Übereinkommen vom 9. Oktober 1978 über den Beitritt des Königreichs Dänemark, Irlands und des Vereinigten Königreichs Großbritannien und Nordirland zum Übereinkommen über die gerichtliche Zuständigkeit und die Vollstreckung gerichtlicher Entscheidungen in Zivil- und Handelssachen sowie zum Protokoll betreffend die Auslegung dieses Übereinkommens durch den Gerichtshof (Úř. věst. ES C 59/03, 5.3.1979) (též jako „Schlosserova zpráva“).

²³ Blíže viz PAUKNEROVÁ 2013 op. cit., s. 90, marg. č. 182.

ipso iure, tedy bez zvláštního řízení, nicméně vykonatelnost předmětného rozhodnutí byla prohlášována ve zvláštním řízení ve státě výkonu (*exequatur*).

Přelom ve vývoji evropského mezinárodního práva soukromého znamenal přijetí Amsterodamské smlouvy,²⁴ které vedlo k vytvoření tzv. **Prostoru svobody, bezpečnosti a práva a zakotvení soudní spolupráce v občanských věcech**.²⁵ Díky změnám komunitárního práva bylo možné ve smyslu čl. 65 a 67 Smlouvy o založení Evropských společenství přijímat i pro oblast uznávání a výkonu cizích rozhodnutí jednotný předpis sekundárního práva a právní úprava tedy již nebyla odkázána na terciární úpravu v mezinárodních smlouvách. Následně bylo přijato Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „**nař. Brusel I**“).²⁶ Toto nařízení upravuje po vzoru Bruselské úmluvy mezinárodní příslušnost i uznání a výkon cizích rozhodnutí a zásadně nemění ani principy touto úmluvou zavedené. Nař. Brusel I se posléze stalo **základním kamenem unifikovaného evropského mezinárodního civilního práva procesního**. V následujících letech dochází k dalšímu prohlubování justiční spolupráce v podobě dílčích nařízení z oblastí práva insolvenčního i rodinného, kterými se tato práce nezabývá. V letech 2004 až 2007 byla přijata nařízení NařEET, NařEPR a NařDN, která zavádějí autonomní jednotná evropská řízení v dílčích oblastech věcí občanských a obchodních a obsahují zjednodušený systém uznání a výkonu cizího rozhodnutí. NařEPR a NařDN jsou ve své podstatě alternativou ke standardnímu civilnímu spornému řízení podle práva jednotlivých členských států. NařEET pak upravuje jednotný postup v řízení o vydání potvrzení cizího rozhodnutí jako evropského exekučního titulu. Uvedená nařízení nejenže nevyžadují prohlášení vykonatelnosti ve státě uznání a výkonu, ale zásadně ani nepřipouštějí odepření uznání cizího rozhodnutí. Podle těchto nařízení je přímo vedeno konkrétní řízení, ve kterém je vydáváno určité rozhodnutí. Proto budu dále NařEET, NařEPR a NařDN společně nazývat jako „**nařízení zavádějící jednotná řízení**“.

Po přijetí Lisabonské smlouvy²⁷ v roce 2007 se úprava **justiční spolupráce v občanských věcech** přesunula do čl. 81 Smlouvy o fungování Evropské unie.²⁸ Ten zdůrazňuje na prvním místě

²⁴ Amsterodamská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii, Smlouvy o založení Evropských společenství a související akty ze dne 2. října 1997 (Úř. věst. ES 97/C 340/01).

²⁵ Čl. 61 a čl. 65 Smlouvy o založení Evropských společenství.

²⁶ Úř. věst. ES L 12, 16.1.2001.

²⁷ Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, podepsaná v Lisabonu dne 13. prosince 2007, (Úř. věst. EU C 306/01, 17.12.2007).

²⁸ Smlouva o fungování Evropské Unie (Úř. věst. EU, C 115/01, 9.5.2008), jedná se změnu názvu (a obsahu) SES vyplývající z čl. 2 Lisabonské smlouvy.

právní úpravu vzájemného uznávání a výkonu cizích rozhodnutí a také účinný přístup ke spravedlnosti a odstraňování překážek řádného průběhu občanskoprávního řízení. Další snaha o usnadnění volného pohybu soudních rozhodnutí na území EU vyústila v revizi nař. Brusel I, a dne 10. ledna 2015 nabylo účinnosti **nař. Brusel Ibis**, které nař. Brusel I nahradilo. Toto nařízení sice zrušilo požadavek *exequatur* a rozšířilo vykonatelnost cizího rozhodnutí *ipso iure* na území ostatních členských států, avšak na druhé straně přineslo nové možnosti napadení uznání a výkonu cizího rozhodnutí v podobě možnosti žádat odepření uznání a výkonu cizího rozhodnutí. V současnosti je nař. Brusel Ibis nejvýznamnějším a s ohledem na svou věcnou působnost nejčastěji používaným předpisem v oblasti evropského mezinárodního práva procesního.²⁹

1.4. Volný pohyb soudních rozhodnutí

Základní zásadou fungování EU jako prostoru práva je, že se každý může v jiném členském státě domoci svého práva stejně snadno, jako ve svém státě domovském.³⁰ S tím úzce souvisí, že justiční spolupráce mezi členskými státy EU je založena na **zásadě vzájemné důvěry** mezi nimi.³¹ Tuto zásadu vzájemné důvěry SDEU již dlouho považuje za klíčový předpoklad dalšího rozvoje volného pohybu soudních rozhodnutí na území EU, což vyjádřil například v rozsudcích *Gasser*³² nebo *Turner v. Grovit*.³³ SDEU ve zmíněných rozhodnutích uvádí, že základní součástí zásady vzájemné důvěry je to, že pravidla jednotně stanovená Bruselskou úmluvou musí být soudy všech členských států vykládána a aplikována na základě stejných znalostí a s totožnou pečlivostí. Vzájemná důvěra vůči ostatním státům je naprosto klíčová pro to, aby soudnímu rozhodnutí jednoho státu mohly být přiznány účinky na území státu druhého. Stejně jako je zásada vzájemné důvěry podmínkou volného pohybu soudních rozhodnutí na území EU, je právě tento volný pohyb podmínkou fungování obchodu uvnitř unie.

²⁹ PAUKNEROVÁ 2013 op. cit., s. 89, protože nař. Brusel Ibis nahradilo nař. Brusel I v oblasti jeho působnosti.

³⁰ EVROPSKÁ RADA. *Závěry Evropské rady: Zasedání Evropské rady, Tampere, 15. a 16. října 1999* [online]. 1999 [cit. 2019-06-21]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/media/21051/tampere_europ%C3%A4ischer_rat_schlussfolgerungen-des-vorsitzes.pdf.

³¹ Její konstatování se objevuje např. v recitálu (26) preambule nař. Brusel Ibis, recitálu (18) preambule NařEET a recitálu (27) preambule NařEPR. Viz též čl. 3, 4 odst. 1 písm. d) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1382/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se zavádí program Spravedlnost na období 2014 až 2020.

³² SDEU, Rozsudek ze dne 9.12.2003, C-116/02, *Erich Gasser GmbH/MISAT Srl*.

³³ SDEU, Rozsudek ze dne 27.4.2004, C-159/02, *Turner/Grovit*.

Aby existovala motivace k aktivní účasti na vnitřním trhu EU, musí být zajištěna snadná cesta k prosazení práva pro zúčastněné subjekty. To předpokládá, že bude-li vydáno v jednom členském státě soudní rozhodnutí, bude mít oprávněný co nejsnadnější přístup k výkonu takového rozhodnutí v kterémkoli dalším členském státě. Toto ostatně zohledňovala i Evropská komise v návrhu na novelizaci nař. Brusel I, kde uvádí, že nákladné a časově náročné řízení o prohlášení vykonatelnosti „odrazuje společnosti a občany od plného využívání vnitřního trhu.“³⁴ Právní úprava uznání a výkonu cizích rozhodnutí je tedy nejen klíčová pro další rozvoj vnitřního trhu EU, nýbrž i pro rozvoj EU jako fungujícího prostoru práva, kde se každý může za srovnatelných podmínek ve všech členských státech domoci spravedlnosti.

³⁴ Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepřacované znění) ze dne 14.12.2010. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>

2. Vymezení základních pojmů

Analyzovaná unijní nařízení pracují s pojmy uznání, výkon a vykonatelnost cizího rozhodnutí, aniž by je blíže vymezovaly. Tyto pojmy mohou být v právních řádech různých členských států chápány rozdílně. Proto je třeba vzít v úvahu, že v rámci evropského práva se zpravidla uplatňuje autonomní výklad pojmů použitých v jeho právních předpisech tak, aby bylo možné s právními normami zacházet stejným způsobem ve všech členských státech a zachovat cíle unijní právní úpravy.³⁵ „Podle ustálené judikatury přitom z požadavků na jednotnou aplikaci unijního práva a ze zásady rovnosti vyplývá, že znění ustanovení unijního práva, které výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení svého smyslu a dosahu, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Evropské unii.“³⁶ Aby bylo možné vykládat příslušná ustanovení unijních nařízení v tomto duchu, je třeba základní pojmy blíže vymežit.

2.1. Cizí rozhodnutí v občanských a obchodních věcech

Než přistoupíme k vysvětlení pojmu uznání cizího rozhodnutí, je třeba vymežit, co znamená pojem cizí rozhodnutí. Rozhodnutí je **individuálním právním aktem orgánu státní moci, jímž se závazně a autoritativním způsobem potvrzují, zakládají, mění či ruší práva a povinnosti určitého okruhu osob.**³⁷ Kromě tohoto obecného vymezení bude vždy nutno zohlednit specifika jednotlivých unijních nařízení (viz dále). **Cizím rozhodnutím** se z podstaty věci rozumí rozhodnutí, které bylo vydáno orgánem jiného státu než toho, na jehož území se někdo jeho účinků dovolává. Pro účely unijních předpisů v rámci evropského mezinárodního práva soukromého se musí jednat o **rozhodnutí v občanské a obchodní věci, vydané soudem některého členského státu EU** (samozřejmě s ohledem na specifika postavení některých členských států v rámci justiční spolupráce v občanských věcech).

³⁵ SDEU, rozsudek ze dne 13.6.2006, sp. zn. C-103/05, *Reisch Montage/Kiesel Baumaschinen*, ve kterém soudní dvůr v návaznosti na judikaturu k Bruselské úmluvě konstatuje nutnost autonomního výkladu ustanovení nař. Brusel I. Dále pak srov. SDEU, rozsudek ze dne 16.7.2009, sp. zn. C-189/08, *Zuid-Chemie/ Filippo's Mineralenfabriek*, že ustanovení nař. Brusel I mají být „vykládána autonomně, s odkazem na jeho systematiku a cíle.“

³⁶ Podle rozsudku SDEU ze dne 22.11.2018, sp. zn. C-627/17, *ZSE Energia, a.s./RG*.

³⁷ VAŠKE 2007 op. cit., s. 28. Též srov. Stadler, Astrid. *EuGVVO Art. 2*. In: MUSIELAK, Hans-Joachim a Wolfgang VOIT. *Zivilprozessordnung mit Gerichtsverfassungsgesetz: Kommentar*. 14., nebearbeitete Auflage. München: Verlag Franz Vahlen, 2017. ISBN 978-3-8006-5325-6, S. 3078, a tam citovaná literatura.

Klíčovou roli hraje v otázce uznání a výkonu cizích rozhodnutí pojem občanských a obchodních věcí. Tento pojem je nutno vykládat v unijním právu autonomně, nezávisle na tom, jak je chápán v jednotlivých členských státech.³⁸ Za věci občanské a obchodní je obecně nutno považovat veškeré právní poměry vyplývající ze soukromého práva, které nevznikají v důsledku uplatňování veřejné moci, a to bez ohledu na povahu (veřejnoprávní či soukromoprávní) účastníků daných právních poměrů.³⁹ Za soukromoprávní poměr lze považovat právní vztah, který přímo nevznikl v důsledku výkonu výsostných pravomocí státu.⁴⁰ Analyzovaná nařízení totožně stanoví výčet věcí, které do pojmu občanských a obchodních věcí nespádají, což jsou zejména daňové, celní či správní věci a odpovědnost státu za jednání a opominutí při výkonu státní moci (*acta iure imperii*).⁴¹ I když SDEU podává poměrně kazuistický výklad tohoto pojmu v mnoha svých rozhodnutích, nelze se mu blíže vzhledem k omezenému rozsahu této práce věnovat.⁴² Druh soudu, který v dané věci vydal rozhodnutí, není pro účely posouzení, zda se jedná o věc občanskou a obchodní, důležitý.⁴³ Cizí rozhodnutí v občanské a obchodní věci může být vydáno i trestním soudem v adhezním řízení.⁴⁴

³⁸ SDEU ze dne 14.10.1976, sp. zn. C-29/76, *LTU/Eurocontrol*.

³⁹ SIMON, Pavel. Článek 1. In: DRÁPAL, Ljubomír et al. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9. S. 2872. Asi nejvýznamnějším rozhodnutím je rozsudek SDEU ze dne 14.10.1976, sp. zn. C-29/76, *LTU/Eurocontrol*, kde SDEU vyzdvihl nutnost autonomního výkladu pojmu věcí občanských a obchodních a kde také stanovil, že takovou věcí není spor, kterého se účastní stát z důvodu výkonu své výsostné pravomoci.

⁴⁰ VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích rozhodnutí v České republice*. Praha: Beck, 2007. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 978-80-7179-614-5. S. 19.

⁴¹ Čl. 1 odst. 1 nař. Brusel Ibis, čl. 2 odst. 1 NařEET, čl. 2 odst. 1 NařEPR, čl. 2 odst. 1 NařDN.

⁴² Lze však odkázat na odbornou literaturu, která se této problematice poměrně široce věnuje. Např. SIMON, Pavel. Článek 1. In: DRÁPAL 2009 op. cit., s. 2872.

⁴³ To výslovně plyne ze všech uvedených nařízení, srov. slova „bez ohledu na povahu (druh) soudu“ v čl. 1 odst. 1 nař. Brusel Ibis, čl. 2 odst. 1 NařEET, čl. 2 odst. 1 NařEPR, čl. 2 odst. 1 NařDN.

⁴⁴ SDEU, rozsudek ze dne 21.4.1993, sp. zn. C-172/91, *Sonntag/Waidmann*.

2.2. Uznání cizího rozhodnutí

Obecně platí, že rozhodnutí jako akt svrchované státní moci má účinky pouze na území státu, který je vydal. Na území jiného státu je proto nutno takovému cizímu rozhodnutí účinky nejprve přiznat. **Institut, jehož prostřednictvím jsou danému cizímu rozhodnutí přiznány účinky na území jiného státu, než ve kterém bylo vydáno, se nazývá uznání cizího rozhodnutí.**⁴⁵ Uznáním cizího rozhodnutí se v české právní vědě tradičně rozumí přiznání takových účinků cizímu rozhodnutí, jaké má obdobné rozhodnutí podle českého práva.⁴⁶ V rámci unijního práva je však nutné vykládat tento pojem autonomně. V evropském mezinárodním právu soukromém se tak děje v současnosti na základě společné unijní právní úpravy. Otázkou zůstává, jaké účinky se cizímu rozhodnutí přiznávají a podle jakého práva se posoudí jejich obsah. V nauce mezinárodního práva procesního se lze setkat se třemi teoriemi, podle kterých je možno k uznání cizích rozhodnutí přistupovat. Jedná se o teorii stejného postavení, teorii kumulační a teorii rozšíření účinků.

Podle **teorie stejného postavení** má uznávané rozhodnutí mít takové účinky, jaké by mělo rozhodnutí vydané soudem státu uznání v obdobné věci (cizí rozhodnutí je postaveno na roveň tuzemskému rozhodnutí).⁴⁷ Účinky daného rozhodnutí se tedy neřídí právem státu vydání, nýbrž právem státu uznání.⁴⁸ Z toho důvodu může nastat situace, že ve výsledku účinky cizího rozhodnutí nebudou odpovídat jeho účinkům ve státě vydání, tedy že budou rozšířeny nebo omezeny podle toho, jak k rozhodnutí v obdobné věci přistupuje právo státu uznání.

Teorie kumulační ponechává určení účinků cizího rozhodnutí právu státu vydání tohoto rozhodnutí. Dochází však k omezení těch účinků cizího rozhodnutí, které by právo uznávajícího státu v obdobné věci vlastním rozhodnutím nepřiznávalo.⁴⁹ Vždy je tak třeba zkoumat účinky

⁴⁵ VAŠKE 2007 op. cit., s. 35. Tato definice se shoduje i s definicemi uvedenými v české literatuře a německé literatuře, které se shodují na tom, že uznáním dochází k přiznání právních účinků cizímu rozhodnutí, ovšem už nikoli v tom, jakým právem se tyto účinky řídí. (srov. ADOLPHSEN 2015 op. cit., s. 169, marg. č. 10 a srov. KUČERA 2015 op. cit., s. 375).

⁴⁶ KUČERA 2015 op. cit., s. 375.

⁴⁷ SCHACK, Haimo. *Internationales Zivilverfahrensrecht: mit internationalem Insolvenz- und Schiedsverfahrensrecht : ein Studienbuch*. 7., neu bearbeitete Auflage. München: C.H. Beck, 2017. ISBN-978-3-406-70739-1. S. 331, marg. č. 883.

⁴⁸ ADOLPHSEN 2015 op. cit., s. 170, marg. č. 12,

⁴⁹ SCHACK 2017 op. cit., s. 331, marg. č. 884.

obdobného rozhodnutí vydávaného dle práva státu uznání a poměřit jimi účinky cizího rozhodnutí, což zásadně neplatí u teorie rozšíření účinků.

Dle teorie rozšíření účinků jsou cizímu rozhodnutí na území státu uznání přiznány tytéž účinky, které toto rozhodnutí vyvolává ve státě vydání.⁵⁰ Podle této teorie tedy cizí rozhodnutí má za každých okolností jen účinky dané právem státu vydání, a nelze tedy takovému cizímu rozhodnutí přiznat další účinky nebo mu jeho účinky odeprít jen proto, že by je (ne)mělo obdobné rozhodnutí ve státě uznání.⁵¹

V evropském mezinárodním právu soukromém se podle převažujícího názoru uplatňuje právě teorie rozšíření účinků.⁵² Aplikace této teorie na poli evropského mezinárodního práva procesního je prosazována i v judikatuře SDEU. V rozhodnutí ve věci *Hoffman/Krieg* SDEU vyložil, že s ohledem na cíl Bruselské úmluvy, tj. zajištění volného pohybu soudních rozhodnutí mezi členskými státy, je třeba soudním rozhodnutím zásadně přikládat ve státě uznání tytéž účinky, které mají ve státě svého vydání.⁵³ **Účinky vyvolávané cizím rozhodnutím ve státě uznání se řídí právem státu jeho vydání. V souladu s teorií rozšíření účinků dojde v důsledku uznání cizího rozhodnutí k rozšíření veškerých jeho procesních účinků na území státu, ve kterém je uznáno.**⁵⁴ Předmětem uznání jsou pouze procesní účinky

⁵⁰ ADOLPHSEN 2015 op. cit., s. 169.

⁵¹ Adolphsen dále zmiňuje i absolutní pojetí teorie rozšíření účinků, které by znamenalo bezvýhradní akceptaci důsledku vyvolávaných daným rozhodnutím bez možnosti jejich omezení. Takovýto přístup by dle mého názoru vyžadoval unifikaci přinejmenším procesního práva v EU, pak by se rozhodnutí skutečně uznávala jen pro forma bez další možnosti omezení jejich účinků. Na teorii rozšíření účinků lze tak nahlížet jednak v relativním pojetí, kdy je možno adaptovat účinky předmětného cizího rozhodnutí v případě zásadní neslučitelnosti s právním řádem státu uznání nebo takové rozhodnutí neuznat vůbec (aplikovat zejm. výhradu veřejného pořádku), a jednak v absolutním pojetí, které předpokládá rozšíření účinků dle cizího práva bez možnosti jejich korekce (ADOLPHSEN 2015 op. cit., s. 170, marg. č. 11).

⁵² ADOLPHSEN 2015 op. cit., s. 171, marg. č. 15, shodně VAŠKE 2007 op. cit., s. 35. Rozdílný názor zastává Schack, který za jedinou použitelnou teorii považuje teorii kumulační, právě z důvodu rozdílnosti účinků přiznávaných soudním rozhodnutím právem jednotlivých členských států (SCHACK 2017 op. cit., s. 332, marg. č. 886.).

⁵³ SDEU, rozsudek ze dne 4.2.1988, Zn. C-145/86, *Hoffmann/Krieg*.

⁵⁴ Pfeiffer E./Pfeiffer, M. Art. 36. In: PAULUS, David et al. *Europäische Gerichtsstands- und Vollstreckungsverordnung (Brüssel Ia): Kommentar zur Verordnung (EU) Nr. 1215/2012 (EuGVVO)*. München: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-3-406-71360-6. S. 680.

cizího rozhodnutí, které mají svůj původ v rozhodnutí samotném, nikoli tedy účinky, které dané rozhodnutí vyvolává v návaznosti na příslušné hmotněprávní normy.⁵⁵

Obecně se lze setkat se dvěma základními metodami, jak se cizí rozhodnutí uznává. První z nich vyžaduje, aby bylo ve státě uznání vydáno zvláštní rozhodnutí, kterým se cizí rozhodnutí uznává.⁵⁶ Druhá metoda spočívá ve stanovení uznání cizího rozhodnutí bez dalšího řízení *ipso iure*.⁵⁷ V tomto případě se uznání cizího rozhodnutí posuzuje jako předběžná otázka a meritorně se o ní nerozhoduje. Právě druhá zmiňovaná metoda je aplikována v analyzovaných nařízeních (viz dále).⁵⁸

Termín **účinky cizího rozhodnutí** je používán německou naukou a označuje konkrétní důsledky některých vlastností rozhodnutí, případně jeho další vnější vlivy, a zahrnuje i účinky právní moci a vykonatelnosti.⁵⁹ Protože termín účinky cizího rozhodnutí považuji za velmi výstižný, používám ho v tomto smyslu v textu celé této práce.

2.3. Právní moc

V souvislosti s účinky rozhodnutí je třeba se věnovat dalšímu pojmu procesního práva, a to pojmu právní moc. Právní moc se tradičně dělí na formální a materiální. Formální právní moc znamená procesní ukončení sporu zejména v důsledku nepřípustnosti (řádných) opravných prostředků.⁶⁰ **Materiální právní moc vyjadřuje závaznost** rozhodnutí pro právem stanovené subjekty a zároveň **nezměnitelnost** daného rozhodnutí, tudíž zakládá **mezi těmito subjekty v tomtéž předmětu sporu překážku *rei iudicatae***.⁶¹ Pravomocné rozhodnutí je tedy nezměnitelné a má závazné účinky pro právní vztahy, o nichž se vyslovuje. **Právní moc cizího rozhodnutí je procesním institutem, a proto její rozsah vyplývá z práva státu vydání**.⁶² To platí jak pro objektivní, tak i subjektivní meze právní moci. Objektivní meze právní moci rozhodnutí jsou dány

⁵⁵ Pfeiffer E./Pfeiffer, M. Art. 36. In: PAULUS 2017 op. cit., s. 680.

⁵⁶ Růžička, Květoslav. Kap. 35. In: KUČERA 2015 op. cit., s. 381.

⁵⁷ Růžička, Květoslav. Kap. 35. In: KUČERA 2015 op. cit., s. 377.

⁵⁸ Růžička, Květoslav. Kap. 35. In: KUČERA 2015 op. cit., s. 379.

⁵⁹ GEIMER, Reinhold, Ewald GEIMER a Gregor GEIMER. *Internationales Zivilprozessrecht*. 7. neu bearbeitete Auflage. Köln: Otto Schmidt, 2015. ISBN 978-3-504-47088-3. S. 1062n.

⁶⁰ ADOLPHSEN 2015 op. cit., s. 174, marg. č. 28.

⁶¹ Např. HRNČIŘÍK, Vít. § 159a. In: SVOBODA, Karel et al. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9. S. 675.

⁶² ADOLPHSEN 2015 op. cit., s. 175, marg. č. 31.

předmětem řízení.⁶³ Výkladem pojmu „předmět řízení“ se zabýval i SDEU ve věci *Gubisch/Palumbo*⁶⁴ v souvislosti s překážkou *litispendence*, výklad je nicméně použitelný i v případě překážky *rei iudicatae*. Příklad se týkal určovací žaloby podané v jednom členském státě, když před tím byla v jiném členském státě podána žaloba na plnění ze smlouvy, o určení jejíž neplatnosti se v prvním případě jednalo. Podle SDEU by se rozhodnutí v daných případech bez ohledu na formální odlišnosti podaných žalob vzájemně vylučovala. V uvedeném případě SDEU aplikoval teorii totožnosti jádra sporu („*Kernpunkttheorie*“), a shledal, že společným jádrem sporu o určení neplatnosti smlouvy a sporu o plnění z dané smlouvy je právě platnost předmětné smlouvy, a na základě toho vznikla překážka *litispendence*.⁶⁵ Ještě dále šel SDEU ve výkladu mezi právní moci ve věci *Gothaer*,⁶⁶ v níž se jednalo o posouzení platnosti dohody o mezinárodní příslušnosti soudu. Soud jednoho členského státu odmítl svou mezinárodní příslušnost s tím, že je platně uzavřena dohoda o příslušnosti ve prospěch jiného státu. Toto však vyjádřil pouze v odůvodnění svého rozhodnutí. SDEU shledal, že **do rozsahu právní moci rozhodnutí o odmítnutí příslušnosti je nutno zahrnout i prejudiciální otázky vyřešené v odůvodnění předmětného rozhodnutí.** Proto je i posouzení platnosti dohody o příslušnosti v odůvodnění rozhodnutí závazné pro soudy ostatních členských států.

Z hlediska **subjektivních mezi materiální právní moci** je např. podle českého právního řádu rozhodnutí závazné pro strany řízení, ve kterém bylo vydáno, a jejich právní nástupce.⁶⁷ Některé právní řády však přiznávají pravomocnému rozhodnutí **účinek i vůči třetím subjektům** (*Drittwirkung*).⁶⁸ Mezi další účinky, které mohou být uznáním cizího rozhodnutí rozšířeny na

⁶³ DVOŘÁK, Bohumil. *Právní moc civilních soudních rozhodnutí: procesní studie*. Praha: C.H. Beck, 2008. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-095-9. S. 89.

⁶⁴ SDEU, rozsudek ze dne 8.12.1987, sp. zn. C-144/86, *Gubisch Maschinenfabrik/Palumbo*

⁶⁵ Tamtéž, bod 16.

⁶⁶ SDEU, Rozsudek ze dne 15.11.2012, sp. zn. C-456/11, *Gothaer Allgemeine Versicherung AG u. a./Samskip*

⁶⁷ HRNČIŘÍK, Vít. § 159a. In: SVOBODA 2017 op. cit., s. 675.

⁶⁸ Např. podle francouzského práva je rozhodnutí vydané proti dlužníku závazné i proti ručiteli (srov. Schlosserova zpráva, bod 191) Povinnost uznání možných účinků vůči třetím osobám na základě žalob o záruku nebo intervenčních žalob je stanoveno v čl. 65 odst. 2 nař. Brusel Ibis. Bude se jednat o řízení o žalobách o záruku nebo o intervenčních žalobách (známé např. ve francouzském právu), kdy rozhodnutí vydané proti hlavnímu dlužníku může být závazné i proti třetí osobě (která se ovšem v důsledku podání intervenční žaloby stane účastníkem daného řízení) a dále jsou zajímavé účinky oznámení sporu (*Streitverkündungswirkung*) ve smyslu § 68 ZPO, podrobně viz VAŠKE 2007 op. cit., s. 28.

území státu uznání patří i **vyloučení dříve nastalých skutečností** z projednání v následném řízení (*Präklusionswirkung*),⁶⁹ a **konstitutivní účinek** (*Gestaltungswirkung*), kdy je uznaným cizím právotvorným rozhodnutím nějaký právní poměr založen, změněn nebo rušen, a to bez ohledu na soudem státu vydání aplikované právo za předpokladu, že tím nebyl porušen veřejný pořádek státu uznání.⁷⁰ Může nastat situace, že právo některého státu spojuje určité účinky s vydaným rozhodnutím bez ohledu na právní moc nebo vykonatelnost.

Odborná literatura upozorňuje na to, že chápání právní moci a jejích objektivních i subjektivních mezí může být napříč právními řády členských států rozdílné.⁷¹ Pokud tedy **stát vydání cizího rozhodnutí zahrnuje do rozsahu právní moci např. i prejudiciální otázky nebo rozšiřuje její subjektivní meze na třetí osoby, bude je tak muset aplikovat i soud ve státě uznání, přestože právo státu uznání chápe meze právní moci jinak.** Soud státu uznání je zároveň vždy povinen při uznání cizího rozhodnutí zjišťovat obsah cizího práva, protože účinky cizího rozhodnutí se vždy řídí právem státu vydání (teorie rozšíření účinků).

2.4. Vykonatelnost

Vykonatelnost lze obecně definovat jako vlastnost rozhodnutí, jež **umožňuje jeho přímé vynucení prostřednictvím státní moci nebo pod její kontrolou.**⁷² V **užším smyslu** představuje vykonatelnost možnost požadovat nucené splnění konkrétní povinnosti ukládané daným rozhodnutím. V **širším slova smyslu** lze vykonatelnost chápat jako vlastnost rozhodnutí, která přikazuje ostatním osobám či státním orgánům respektovat to, co je v předmětném rozhodnutí stanoveno; v takovémto případě vykonatelnost v zásadě splývá s právní mocí rozhodnutí.⁷³ Vykonatelnost lze dělit na formální a materiální. **Formální vykonatelností**

⁶⁹ V literatuře se lze setkat s názorem, že pokud právo státu vydání tento účinek rozhodnutím spojuje, zásadně je i tento účinek v uznání zahrnut (GEIMER 2015 op. cit., s. 1067). Blíže k tomuto účinku viz DVOŘÁK 2008 op. cit., s. 133.

⁷⁰ Dörner, Heinrich. EuGVVO Art. 36. In: SAENGER, Ingo. Zivilprozessordnung: ZPO: Handkommentar. 8. Auflage. Baden-Baden: Nomos, 2019. ISBN 978-3-8487-5166-2. Marg. č. 6.

⁷¹ Roth, Herbert. Europäischer Rechtskraftbegriff im Zuständigkeitsrecht?. In: MANSEL, Heinz-Peter. Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts. Bielefeld: Ernst und Werner Gieseking. 2014, Heft 2, s. 136, 137. ISSN 0720-6585. (dále cit. jako „IPRax“).

⁷² WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 7., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde Praha, 2014. ISBN 9788072019403. S. 290.

⁷³ HRNČIŘÍK, Vít. § 161. In: SVOBODA 2017 op. cit., s. 685

rozhodnutí se rozumí splnění formálních předpokladů a podmínek pro výkon rozhodnutí (zpravidla tím, že uplyne lhůta stanovená ke splnění povinnosti). **Materiální vykonatelnost** ovšem znamená, že výkon daného rozhodnutí lze skutečně provést. Rozhodnutí je materiálně vykonatelné, obsahuje-li jasně specifikovanou povinnost a přesně individualizované osoby povinného a oprávněného.⁷⁴ Vykonatelnost lze posuzovat též z hlediska momentu, ve kterém nastává, jako konečnou nebo předběžnou. **Konečná vykonatelnost** zpravidla nastává až poté, co předmětné rozhodnutí nabude právní moci. Naopak **předběžná vykonatelnost** rozhodnutí nastává buď *ex lege* nebo v důsledku zvláštního rozhodnutí ještě před tím, než předmětné rozhodnutí nabude právní moci.⁷⁵

Vykonatelnost jako vlastnost rozhodnutí se obdobně jako právní moc řídí právem státu vydání cizího rozhodnutí.⁷⁶ SDEU se výkladem pojmu „vykonatelnost“ zabýval ve věci *Éric Coursier/Fortis Bank SA*.⁷⁷ Jednalo se o rozhodnutí v insolvenčním řízení, v jehož důsledku se věřitelé nemohli na dlužníkovi domáhat individuálně svých pohledávek. V daném případě nebylo podle francouzského práva možné po vydání předmětného insolvenčního rozhodnutí proti dlužníkovi vést výkon rozhodnutí. SDEU byla předložena předběžná otázka, zda uvedená skutečnost, že nelze vést výkon rozhodnutí ve státě vydání, má hrát roli v posouzení vykonatelnosti předmětného rozhodnutí ve státě uznání. SDEU zodpověděl, že **vykonatelnost cizího rozhodnutí se ve státě uznání posuzuje ryze z hlediska splnění formálních požadavků na ni kladených a k dalším okolnostem, podmiňujícím nebo omezujícím výkon rozhodnutí ve státě vydání, se nepřihlíží**. Je tedy třeba posuzovat pouze formální vykonatelnost rozhodnutí. Konkrétní okolnosti bránící provedení výkonu ve státě vydání cizího rozhodnutí by neměly být pro účely jeho výkonu v jiném členském státě rozhodné.

Pro účely další analýzy je nutné si uvědomit, že okamžiky nabytí právní moci a vykonatelnosti mohou nastávat v různém pořadí. Nejběžnějším případem bude (a) nabytí vykonatelnosti až po právní moci rozhodnutí. To lze ilustrovat na příkladu, že rozhodnutí bylo doručeno všem účastníkům řízení a žádný z nich nepodá ve stanovené lhůtě opravný prostředek (který by měl odkladný účinek), a rozhodnutí tak nabude právní moci. Jakmile uplyne v rozhodnutí

⁷⁴ HRNČIŘÍK, Vít. § 160. In: SVOBODA 2017 op. cit., s. 681.

⁷⁵ HRNČIŘÍK, Vít. § 162. In: SVOBODA 2017 op. cit., s. 691.

⁷⁶ Schinkels, Boris. Art. 39 Brüssel Ia-VO. In: PRÜTTING, Hanns a Markus GEHRLEIN. *Kommentar zur Zivilprozessordnung*. 8. Auflage. Hermann Luchterhand, 2016. ISBN 978-3-472-08679-6. S. 2940.

⁷⁷ SDEU, rozsudek ze dne 29.4.1999, sp. zn. C-267/97, *Éric Coursier/Fortis Bank SA a Martine Bellami, vdaná Coursier*.

stanovená doba ke splnění uložené povinnosti, nabude toto rozhodnutí vykonatelnosti. Další možností je (b) nabytí vykonatelnosti před právní mocí rozhodnutí. Pro příklad se bude jednat o vydané rozhodnutí, které je zároveň soudem prohlášeno za předběžně vykonatelné. Vykonatelnosti tak nabude již svým vydáním. Poslední možností je (c) splnutí nabytí právní moci a vykonatelnosti v jeden okamžik. Například se může jednat o rozhodnutí o určení vlastnického práva, které je vydáno, doručeno účastníkům a není napadeno opravným prostředkem s odkladným účinkem. Je vhodné poznamenat, že se zde na rozdíl od předchozích případů jedná o vykonatelnost v širším smyslu, tedy že toto rozhodnutí jsou povinni všichni respektovat.

2.5. Výkon cizího rozhodnutí

Výkon rozhodnutí je proces, který slouží k nucenému uspokojení nároku přiznaného tímto rozhodnutím za použití donucovací moci státu.⁷⁸ Výkon cizího rozhodnutí je prováděn za podmínek a způsoby, které jsou dány podle práva státu, na jehož území má být cizí rozhodnutí vykonáno. Výkon rozhodnutí probíhá zásadně podle *lex fori executionis*,⁷⁹ některé dílčí aspekty vykonávacího řízení jsou ovšem upraveny i v unijních nařízeních a zohledňují cizí prvek při výkonu rozhodnutí. Může se jednat zejména o možnosti přerušení či omezení vykonávacího řízení nebo o specifické požadavky kladené na dokumenty, které je třeba předložit k návrhu na výkon cizího rozhodnutí. Podobně se to týká také některých ustanovení, která upravují přímo pravidla vedení výkonu rozhodnutí (např. doručování určitých dokumentů). V evropském mezinárodním právu procesním se uplatňuje zásada, že rozhodnutí vydané v jednom členském státě musí být v jiném členském státě vykonáno za stejných podmínek jako rozhodnutí tuzemské.⁸⁰

⁷⁸ WINTEROVÁ 2014 op. cit., s. 16.

⁷⁹ K řízení, jehož předmětem je výkon rozhodnutí, je vždy podle čl. 24 bod 5) nař. Brusel Ibis výlučně příslušný soud státu, kde má být výkon proveden.

⁸⁰ Pfeiffer, Evgenia/Pfeiffer, Max. Art. 39 In: PAULUS 2017 op. cit., s. 701, marg. č. 2. Podrobněji viz části 3. a 3.6.4. této diplomové práce.

3. Systém uznání a výkonu cizích rozhodnutí v nař. Brusel Ibis

Nař. Brusel Ibis upravuje uznání a výkon cizích rozhodnutí v kapitole III, která se dále dělí na 4 oddíly. V oddílu 1 nalezneme úpravu uznání cizího rozhodnutí, v oddílu 2 výkonu cizího rozhodnutí, v oddílu 3 odepření uznání a výkonu cizího rozhodnutí a oddíl 4 pak obsahuje některá společná ustanovení, týkající se celé kapitoly III. Relevantní pro účely uznání a výkonu cizího rozhodnutí je ovšem kapitola I nař. Brusel Ibis, jež stanoví jeho působnost a definice základních pojmů, a kapitola VI obsahující přechodná ustanovení. Aby cizí rozhodnutí bylo možné uznat a vykonat podle nař. Brusel Ibis, musí spadat do jeho působnosti. Z hlediska věcné působnosti se podle čl. 1 nař. Brusel Ibis musí jednat o rozhodnutí vydané ve věcech občanských a obchodních, které není z oblasti působnosti nařízení podle čl. 1 odst. 2 nař. Brusel Ibis vyloučeno. Z pohledu časové působnosti nařízení dle čl. 66 nař. Brusel Ibis musí být cizí rozhodnutí vydáno v řízení, které bylo zahájeno po 10. lednu 2015. V souvislosti s časovou působností lze zmínit nedávné rozhodnutí SDEU ve věci *Weil/Gulácsi*, z něhož je patrné, že maďarský soud nesprávně aplikoval nař. Brusel Ibis na rozhodnutí vydané 23.4.2009.⁸¹ Ač je tedy otázka časové působnosti nař. Brusel Ibis zdánlivě jasná, z uvedeného rozhodnutí SDEU vyplývá, že v praxi může stále činit problémy. Co do teritoriální působnosti se nař. Brusel Ibis aplikuje na rozhodnutí vydaná **ve všech členských státech EU včetně Dánska**.⁸²

Na tomto místě je vhodné zmínit některé zásady, které jsou platné pro celý systém uznání a výkonu v nař. Brusel Ibis. Zejména se jedná o **zákaz přezkumu cizího rozhodnutí ve věci samé** podle čl. 52 nař. Brusel Ibis, který je projevem zásady vzájemné důvěry mezi členskými státy. Z obecně platného **zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti** v unijním právu pak vyplývají některá opatření týkající se výkonu rozhodnutí (viz dále, čl. 41 odst. 3 a čl. 56 nař. Brusel Ibis).

⁸¹ SDEU, rozsudek ze dne 6.6.2019, sp. zn. C-361/18, *Weil/Gulácsi*.

⁸² Dohoda mezi Evropským společenstvím a Dánským královstvím o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. In EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=OJ:L:2005:299:TOC>, viz Pfeiffer E./Pfeiffer M. EuGVVO Einführung. In: PAULUS 2017 op. cit., s. XXXn, marg. č. 83n.

3.1. Cizí rozhodnutí ve smyslu nař. Brusel Ibis

V čl. 2 písm. a) nař. Brusel Ibis se stanoví, že rozhodnutím pro účely tohoto nařízení se rozumí každé rozhodnutí vydané soudem členského státu bez ohledu na to, je-li označeno jako rozsudek, usnesení, příkaz či nařízení výkonu rozhodnutí, jakož i rozhodnutí o nákladech řízení vydané soudním úředníkem. Podmínkou je, že se jedná o rozhodnutí soudu jako nezávislého orgánu soudní moci.⁸³ Soudem se rozumí nezávislý zákonem zřízený orgán se stálou působností a povinnou jurisdikcí, který je pověřen autoritativně rozhodovat o právech a povinnostech osob.⁸⁴ Podle čl. 1 odst. 1 nař. Brusel Ibis není druh soudu (civilní nebo trestní) rozhodující (viz výše). Aby byla zohledněna specifika v některých členských státech, zahrnuje čl. 3 nař. Brusel Ibis pod pojem „soud“ i jiné orgány veřejné moci, které jsou podle práva některých členských států oprávněny vydávat rozhodnutí ve věcech spadajících do působnosti nař. Brusel Ibis.⁸⁵ Toto se však týká pouze tam explicitně vyjmenovaných jiných orgánů veřejné moci. Ve světle judikatury SDEU nelze pod pojem „soud“ zahrnovat obecně všechny orgány, jimž členské státy svěřují pravomoc rozhodovat ve věcech, které spadají do působnosti nař. Brusel Ibis.⁸⁶

Předmětem uznání a výkonu cizího rozhodnutí podle nař. Brusel Ibis mohou tedy být rozhodnutí soudu členského státu EU, vydaná ve věcech spadajících do působnosti nař. Brusel Ibis. Z hlediska druhu rozhodnutí půjde například o rozhodnutí vydaná ve věci samé, včetně rozsudků pro zmeškání a pro uznání, rozhodnutí procesní⁸⁷ a rozhodnutí o nákladech řízení. Ve smyslu čl. 2 písm. a) alinea druhá nař. Brusel Ibis se může jednat i o rozhodnutí o předběžných a zajišťovacích opatřeních.⁸⁸ Naopak předmětem uznání a výkonu cizího rozhodnutí nebudou

⁸³ Gottwald, Peter. Brüssel Ia-VO. Art. 3. In: KRÜGER, Wolfgang a Thomas Rauscher. *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung: mit Gerichtsverfassungsgesetz und Nebengesetzen*. 5. Aufl. München: Beck, 2017. ISBN 978-3-406-68573-6. S. 1949.

⁸⁴ SDEU, rozsudek ze dne 29.11.2001, sp. zn. C-17/00, *François De Coster/Collège des bourgmestre et échevins de Watermael-Boitsfort*, též SDEU, rozsudek ze dne 21.4.1993, sp. zn. C-172/91, *Volker Sonntag/Hans Waidmann, Elisabeth Waidmann, Stefanu Waidmann*.

⁸⁵ Dle čl. 3 nař. Brusel Ibis se proto za soudy považují tam uvedené švédské a maďarské orgány.

⁸⁶ SDEU, rozsudek ze dne 9.3.2017, sp. zn. C-551/15, *Pula Parking/Tederahn*.

⁸⁷ Např. rozhodnutí o odmítnutí příslušnosti, viz SDEU, rozsudek ze dne 15.11.2012, sp. zn. C-456/11, *Gothaer Allgemeine Versicherung AG u. a./Samskip*.

⁸⁸ Nicméně pouze za podmínky, že se o nich žalovaný dozvěděl, což je z praktického hlediska velmi nevhodné, když podstatou takových opatření je především moment překvapení vyplývající z toho, že se o nich žalovaný dozví až

rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti, rozhodnutí o uznání či odepření uznání cizího rozhodnutí nebo rozhodnutí, které obsahuje samotné vykonávací opatření, protože jejich účinky jsou považovány za teritoriálně omezené pro území státu jejich vydání.⁸⁹

3.2. Uznání cizího rozhodnutí *ipso iure*

Právní úpravu uznání cizího rozhodnutí nalezneme v oddílu 1 kapitoly III. nař. Brusel Ibis, počínaje čl. 36 nař. Brusel Ibis, jenž stanoví, že se **cizí rozhodnutí vydané v jiném členském státě uznává automaticky (*ipso iure*) bez potřeby zvláštního řízení**. To znamená, že cizí rozhodnutí nabývá již v okamžiku svého vydání⁹⁰ na území kteréhokoli členského státu totožných účinků, které má podle práva státu vydání (teorie rozšíření účinků).⁹¹ Vzhledem k tomu, že účinky vyvolává i samotná (předběžná) vykonatelnost cizího rozhodnutí, není nezbytné, aby rozhodnutí nabylo právní moci.

Z uvedeného vyplývá, že dovolává-li se někdo cizího rozhodnutí ve státě uznání, není třeba vydávat zvláštní rozhodnutí o uznání cizího rozhodnutí a **k uznání cizího rozhodnutí se přihlédně jako k vyřešené předběžné otázce**. Pro takový případ se v čl. 37 nař. Brusel Ibis stanoví požadavky na dokumenty, které musí osoba dovolávající se cizího rozhodnutí předložit. Jedná se o vyhotovení samotného cizího rozhodnutí, které splňuje požadavky pro ověření jeho pravosti,⁹² a osvědčení o tomto rozhodnutí dle čl. 53 nař. Brusel Ibis na formuláři stanoveném dle přílohy I uvedeného nařízení. **Osvědčení o rozhodnutí dle čl. 53 nař. Brusel Ibis vydává na žádost dotčené strany soud státu vydání cizího rozhodnutí** a uvede v něm všechny relevantní údaje. Zejména jde o označení soudu, stran sporu, specifikaci ukládané povinnosti a bližší údaje

v souvislosti s jejich výkonem, srov. Dörner, Heinrich. EuGVVO Art. 2. In: SAENGER 2019 op. cit., marg. č. 5 a tam citovaná judikatura a literatura.

⁸⁹ Dörner, Heinrich. EuGVVO Art. 2. In: SAENGER 2019 op. cit., marg. č. 6.

⁹⁰ Rozhodnutí lze považovat za vydané, **jakmile vyvolává účinky podle práva státu vydání**. (Lieble, Stefan. Art. 45 Brüssel Ia-VO. In: RAUSCHER, Thomas. *Europäisches Zivilprozess - und Kollisionsrecht: EuZPR/EuIPR; Kommentar*. Band I, Brüssel Ia-VO. 4. Auflage. Köln: Otto Schmidt, 2016. selp. ISBN 978-3-504-47202-3. S. 1106.).

⁹¹ VAŠKE 2007 op. cit., s. 35.

⁹² Tyto požadavky se dle mého názoru řídí právem státu vydání, neboť samotné nařízení takové požadavky nestanoví. Obecně by mělo postačovat opatření otiskem úředního razítka a vlastnoručního podpisu pověřené úřední osoby s označením jejího postavení (Hess, Burkhard. Art. 43 EuGVVO. In: SCHLOSSER, Peter a Burkhard HESS. *EU-Zivilprozessrecht: EuGVVO, EuVTVO, EuMahnVO, EuBagVO, HZÜ, EuZVO, HBÜ, EuBVO, EuKtPVO : Kommentar*. 4., erweiterte Auflage. München: C.H. Beck, 2015. ISBN 9783406658457. S. 211.).

o vykonatelnosti. Dle čl. 37 odst. 2 nař. Brusel Ibis může soud státu uznání vyžadovat v případě potřeby předložení překladu nebo přepisu⁹³ osvědčení dle čl. 53 nař. Brusel Ibis. Namísto překladu osvědčení může soud státu uznání požadovat překlad cizího rozhodnutí, avšak pouze tehdy, nemůže-li bez něj pokračovat v příslušném řízení. Z formulace čl. 57 odst. 3. nař. Brusel Ibis vyplývá, že překlad musí být proveden osobou oprávněnou provádět překlady v některém členském státě. Požadavek na úřední ověření z uvedeného ustanovení nevyplývá.⁹⁴

Dle čl. 38 nař. Brusel Ibis **může soud státu uznání i bez návrhu přerušit řízení, v němž se daná osoba dovolává cizího rozhodnutí**, a to (a) je-li cizí rozhodnutí napadeno ve státě vydání (viz podkap. 3.6.2) a (b) je-li podán návrh na odepření uznání cizího rozhodnutí anebo na vydání rozhodnutí o neexistenci důvodů pro odepření uznání (viz podkap. 3.6.4.). Nařízení nestanoví, že přerušování řízení je vázáno na návrh některé ze stran, tudíž o něm může soud rozhodnout z úřední povinnosti. Smyslem podmínky (a) je dle mého názoru zohlednění možnosti případné změny nebo zrušení cizího rozhodnutí ve státě vydání v důsledku opravného prostředku. Dané ustanovení nespécifikuje druh opravného prostředku, a proto dovoluje soudu státu uznání zohlednit jakékoli opravné prostředky podané proti cizímu rozhodnutí ve státě vydání, tedy **řádné i mimořádné opravné prostředky**. Zde je vhodné zmínit autonomní výklad SDEU k pojmu řádný opravný prostředek. **SDEU považuje za řádný opravný prostředek jakýkoli prostředek obrany, který může vést ke zrušení nebo změně předmětného rozhodnutí a který může být podán ve lhůtě vázané na vydání nebo doručení předmětného cizího rozhodnutí.**⁹⁵ V důsledku tohoto výkladu je tudíž nutné považovat např. i dovolání, které je podle českého práva mimořádným opravným prostředkem, za opravný prostředek řádný z hlediska nař. Brusel Ibis.⁹⁶

Rád bych upozornil na to, že nař. Brusel Ibis na žádném místě nezmiňuje právní moc cizího rozhodnutí. **Právní moc však vyvolává nejvýznamnější účinky cizího rozhodnutí, jimiž jsou jeho závaznost a jeho konečnost** (viz kap. 2.3.). Budou to zpravidla právě tyto účinky, jichž se bude někdo mít zájem dovolávat ve státě uznání. Výslovně prostor k uvedení právní moci nedává ani osvědčení dle čl. 53 nař. Brusel Ibis. Osobně se domnívám, že by soud státu vydání měl údaj o právní moci rozhodnutí, případně o přípustných opravných prostředcích a lhůtách k jejich uplatnění, uvést v bodě 4.6. osvědčení dle čl. 53 nař. Brusel Ibis (Přílohy I k nař. Brusel Ibis),

⁹³ Zde se bude jednat o případy rozhodnutí psaného jinak než latinskou abecedou (např. řečtinou či bulharštinou).

⁹⁴ Gottwald, Peter. Brüssel Ia-VO Art. 37. In: KRÜGER 2017 op. cit., s. 2096, marg. č. 6.

⁹⁵ SDEU, rozsudek ze dne 22. 11. 1977, sp. zn. C-43/77, *Industrial Diamond Supplies/Luigi Liva*.

⁹⁶ VAŠKE 2007 op. cit., s. 95.

kteřý je nazván „Podmínky soudního rozhodnutí a úrok.“ Posouzení těchto skutečností ve státě uznání je totiž dle mého názoru klíčové, stejně jako úloha předmětného osvědčení (viz dále).

3.3. Výkon cizího rozhodnutí

Nař. Brusel Ibis v čl. 39 stanoví, že rozhodnutí vykonatelné ve státě vydání je **automaticky ipso iure vykonatelné** i na území ostatních členských států EU. Je zřejmé, že nař. Brusel Ibis tak vychází z teorie rozšíření účinků i ve vztahu k vykonatelnosti rozhodnutí.⁹⁷ Výkonu cizího rozhodnutí nebrání ani, to že je pouze předběžně vykonatelné.⁹⁸ Výjimkou je dle čl. 55 nař. Brusel Ibis požadavek, že rozhodnutí o zaplacení **penále** vydaná v některém členském státě jsou v jiném členském státě **vykonatelná pouze tehdy, jestliže je výše penále s konečnou platností stanovena** soudem vydání. Pod pojmem „penále“ je třeba rozumět donucující opatření soudu členského státu ve formě pokuty, ukládané pro nesplnění povinnosti uložené jiným rozhodnutím.⁹⁹ Dle uvedeného ustanovení spadá tak do působnosti nař. Brusel Ibis i rozhodnutí, které obsahuje donucovací opatření směřující k vykonání civilněprávního nároku bez ohledu na to, zda příjemcem penále je věřitel anebo stát.¹⁰⁰

Vykonávací řízení se podle čl. 41 odst. 1 nař. Brusel Ibis řídí právem státu výkonu, pokud nařízení nestanoví úpravu zvláštní a cizí rozhodnutí je třeba vykonat za stejných podmínek jako tuzemský exekuční titul. Pro řízení o výkonu rozhodnutí jsou podle čl. 24 bod 5) nař. Brusel Ibis výlučně příslušné soudy členského státu, v němž je výkon navrhován. Dle čl. 41 odst. 3 nař. Brusel Ibis však platí, že po straně, která žádá výkon cizího rozhodnutí, **nelze požadovat doručovací adresu ve státě výkonu ani povinné zastoupení** (ledaže je takové zastoupení požadováno bez ohledu na státní příslušnost nebo bydliště stran). V čl. 56 nař. Brusel Ibis se dále stanoví, že po straně žádající výkon cizího rozhodnutí **nelze požadovat složení jistoty** z důvodu, že nemá bydliště ve státě výkonu nebo je cizím státním příslušníkem. Z čl. 40 nař. Brusel Ibis vyplývá, že zajišťovací opatření předpokládaná právem státu výkonu se mohou na základě cizího rozhodnutí uplatňovat bez dalšího *ex parte*, díky čemuž

⁹⁷ Kodek, Georg. Art. 45. In: CZERNICH, Dietmar, Georg E. KODEK a Peter G. MAYR. *Europäisches Gerichtsstands- und Vollstreckungsrecht: Brüssel Ia-Verordnung (EuGVVO 2012) und Übereinkommen von Lugano 2007*. 4. neu bearbeitete Auflage. Wien: LexisNexis, 2015. ISBN 978-3-7007-6024-5. S. 497.

⁹⁸ Vykonatelné cizí rozhodnutí nemusí být v právní moci, viz kap. 2.3.a 2.4.

⁹⁹ SDEU, rozsudek ze dne 18. října 2011, sp. zn. C-406/09, *Realchemie Nederland BV/Bayer CropScience AG*.

¹⁰⁰ Pfeiffer E./Pfeiffer M. in PAULUS 2017 op. cit., s. 829nn.

je zachován moment překvapení. Dle čl. 43 nař. Brusel Ibis je dále třeba, aby před zahájením samotného výkonu bylo povinnému doručeno osvědčení dle čl. 53 nař. Brusel Ibis, a případně i vyhotovení samotného rozhodnutí, nebylo-li mu doručeno již dříve. Povinný má dle čl. 43 odst. 2 nař. Brusel Ibis právo požadovat překlad rozhodnutí do jednoho z jazyků v tomto článku uvedených, jestliže má bydliště v jiném členském státě, než ve kterém bylo rozhodnutí vydáno.¹⁰¹ Je-li takový překlad vyžadován, nelze ve smyslu čl. 43 odst. 2 alinea druhá nař. Brusel Ibis výkon provést, dokud nebude tento překlad poskytnut. Podmínky stanovené v čl. 43 nař. Brusel Ibis se ovšem dle jeho odst. 3 nepoužijí, jde-li o výkon zajišťovacích opatření stanovených cizím rozhodnutím anebo vyplývajících z práva státu výkonu (čl. 40 nař. Brusel Ibis). V případě, že bylo předběžné nebo zajišťovací opatření nařízeno předmětným cizím rozhodnutím v řízení *ex parte*, musí být před započítím výkonu předmětné rozhodnutí doručeno povinnému (viz čl. 2 písm. a) alinea druhá nař. Brusel Ibis).¹⁰²

Čl. 42 nař. Brusel Ibis zakotvuje výčet dokumentů (odlišných od čl. 37 nař. Brusel Ibis), které je navrhovatel v případě žádosti o výkon cizího rozhodnutí povinen předložit. V souladu s odst. 1 tohoto ustanovení předkládá navrhovatel kromě vyhotovení cizího rozhodnutí splňujícího podmínky nezbytné pro ověření jeho pravosti i osvědčení dle čl. 53 nař. Brusel Ibis, které musí obsahovat informaci o tom, že rozhodnutí je vykonatelné, dále výtah rozhodnutí a případně informace o ukládané náhradě nákladů řízení a výpočet úroků. Toto osvědčení vydá na žádost kterékoli ze stran soud státu vydání cizího rozhodnutí. Jedná-li se o rozhodnutí ukládající předběžné nebo zajišťovací opatření, musí osvědčení, jak výslovně uvádí čl. 42 odst. 2 nař. Brusel Ibis, obsahovat údaj o tom, že soud vydání byl příslušný ve věci samé a že rozhodnutí je ve státě vydání vykonatelné, případně za jakých podmínek. Dále musí být předložen dokument osvědčující, že rozhodnutí bylo doručeno žalovanému, je-li předběžné nebo zajišťovací opatření ukládáno *ex parte*. Požadavky na překlad osvědčení a rozhodnutí dle čl. 42 odst. 3 a 4 nař. Brusel Ibis jsou obdobné jako požadavky v čl. 37 nař. Brusel Ibis, které jsou popsány výše.

Dle čl. 44 odst. 1 nař. Brusel Ibis může soud ve státě výkonu na návrh povinného, byl-li zároveň podán návrh na odepření výkonu (viz podkap. 3.6.3.), výkon cizího rozhodnutí (a) omezit na zajišťovací opatření,¹⁰³ (b) podmínit složením jistoty, kterou sám stanoví, nebo (c) zčásti či v

¹⁰¹ Jedná se např. o jazyk státu, ve kterém má žalovaný bydliště.

¹⁰² Hess, Burkhard. Art. 43 EuGVVO. In: SCHLOSSER 2015 op. cit., s. 225.

¹⁰³ Jedná se o veškerá opatření, která přímo nesměřují k uspokojení nároku žalobce, ale k zajištění možnosti výkonu rozhodnutí (Schinkels, Boris. Art. 44 Brüssel Ia-VO. In: PRÜTTING 2016 op. cit., s. 2945).

plném rozsahu přerušit. Z tohoto ustanovení je zřejmé, že nelze výkon cizího rozhodnutí přerušit z důvodu podání opravného prostředku proti cizímu rozhodnutí ve státě vydání (srov. výše čl. 38 nař. Brusel Ibis). Napadení cizího rozhodnutí ve státě vydání však reflektuje ust. čl. 51 nař. Brusel Ibis, které umožňuje přerušování řízení o odepření výkonu cizího rozhodnutí (viz podkap. 3.6.3.).¹⁰⁴ V čl. 44 odst. 2 nař. Brusel Ibis se nicméně stanoví, že na návrh povinného soud přeruší výkon rozhodnutí, byla-li vykonatelnost cizího rozhodnutí odložena ve státě jeho vydání.¹⁰⁵

3.4. Adaptace cizího rozhodnutí

Možnost provést adaptaci cizího rozhodnutí je obsažena v čl. 54 odst. 1 nař. Brusel Ibis. V něm se stanoví, že pokud je v cizím rozhodnutí obsaženo opatření či příkaz, jež nejsou známy v právu státu uznání a výkonu, toto opatření nebo příkaz se v největší možné míře upraví na opatření nebo příkaz známé v právu státu uznání a výkonu, se kterými jsou spojeny rovnocenné účinky a které sledují obdobný účel a zájem. V čl. 54 odst. 1 alinea druhá nař. Brusel Ibis je stanoveno pravidlo, že cizímu rozhodnutí **nemohou být přiznány širší účinky**, než které má ve státě vydání. V souvislosti s řízením o adaptaci cizího rozhodnutí může být dle odst. 2 předmětného ustanovení požadován **překlad nebo přepis předmětného rozhodnutí**. Ohledně adaptace rozhodnutí je v literatuře diskutováno, **kteřý orgán je k rozhodnutí o adaptaci příslušný**. V německé literatuře je kritizováno, že s odkazem na recitál (28) preambule nař. Brusel Ibis, **rozhoduje o orgánu příslušném pro adaptaci právo státu uznání**. Němečtí autoři poukazují na to, že podle německého práva má adaptaci provádět orgán provádějící výkon, přičemž podle jejich názoru tato věc vyžaduje nejen dostatečné znalosti místního práva, ale

¹⁰⁴ Tím rozumějme, že se žádá incidentní uznání daného cizího rozhodnutí, které může svým obsahem sloužit k rozhodnutí v dané věci. Takto je třeba dle mého názoru k výkladu tohoto ustanovení přistupovat, neboť právní úpravu, co se týče vykonávacího řízení lze nalézt v čl. 44 nař. Brusel Ibis. Typická totiž bude situace, že se žádá výkon předběžně vykonatelného rozhodnutí, které lze napadnout opravným prostředkem. Nicméně předběžná vykonatelnost má v takové věci s největší pravděpodobností svůj smysl a mělo by dojít i v takovém případě k přerušování výkonu rozhodnutí, bylo by uplatnění jejího smyslu ještě více znemožněno. Upozorňuji, že soud nemusí výkon rozhodnutí přerušovat nebo jinak omezovat, ani pokud bude podán návrh na odepření výkonu daného rozhodnutí a řízení by bylo dle čl. 51 nař. Brusel Ibis přerušeno.

¹⁰⁵ Ze znění nařízení vyplývá, že soud řízení v takovém případě přerušit musí, na rozdíl o omezení uvedených v čl. 44 odst. 1 nař. Brusel Ibis.

i zkoumání práva cizího, aby bylo možné adaptaci řádně provést.¹⁰⁶ Z toho vyvozují, že by adaptaci měl provádět pouze soud a nikoli jiné orgány.¹⁰⁷ Podle čl. 54 odst. 3 nař. Brusel Ibis má **kterákoli strana právo podat proti rozhodnutí o adaptaci opravný prostředek.**

3.5. Osvědčení dle čl. 53 nař. Brusel Ibis

Z výše uvedeného vyplývá, že ústřední roli pro uznání a výkon cizího rozhodnutí hraje osvědčení o rozhodnutí, vydávané dle čl. 53 nař. Brusel Ibis, jehož formulář tvoří přílohu I nař. Brusel Ibis. Tento formulář je třeba předložit vždy, když se někdo dovolává účinků cizího rozhodnutí v členském státě a vždy, když se žádá jeho výkon. Důležitost tohoto osvědčení spočívá v tom, že obsahuje stručné shrnutí cizího rozhodnutí a informace o jeho základních vlastnostech. Otázkou důležitosti tohoto osvědčení se nedávno zabýval SDEU v rozhodnutí *Weil/Gulácsi*.¹⁰⁸ Rozhodoval o předběžné otázce, která se podle maďarského soudu týkala čl. 53 nař. Brusel Ibis. Maďarský soud se tázal, zda je povinen vydat osvědčení o rozhodnutí automaticky nebo zda musí ověřit, že rozhodnutí spadá do působnosti nař. Brusel Ibis. SDEU sice došel k tomu, že v dané věci je třeba z hlediska časové působnosti aplikovat nař. Brusel I, nicméně jeho hodnocení je dle mého názoru použitelné i pro účely nař. Brusel Ibis. Z uvedeného rozhodnutí SDEU plynou následující závěry: (a) systém uznání a výkonu cizích rozhodnutí je založen na vzájemné důvěře členských států, která vyžaduje i **účinný a rychlý postup při uznání i výkonu cizího rozhodnutí**,¹⁰⁹ (b) funkce osvědčení spočívá v **usnadnění výkonu předmětného rozhodnutí v jiném členském státě**,¹¹⁰ (c) ve státě uznání a výkonu nelze působnost nařízení již dále přezkoumávat.¹¹¹

Ve světle uvedeného rozhodnutí SDEU je třeba hledět na osvědčení o rozhodnutí jako na průvodní dokument cizího rozhodnutí, který je dokladem o jeho obsahu a vlastnostech. Účelem tohoto osvědčení je usnadnit a urychlit výkon cizího rozhodnutí v jiném členském státě. Aby bylo možné tohoto účelu dosáhnout, je nutné, aby osvědčení obsahovalo všechny nezbytné údaje pro ověření vlastností cizího rozhodnutí, včetně právní moci. Jak jsem zmiňoval v kap. 3.2., formulář

¹⁰⁶ Lieble, Stefan. Art. 54 Brüssel Ia-VO. In: RAUSCHER 2016 Band I op. cit., s. 1158, dále srov. Hess, Burkhard. EuGVVO Art. 54. In: SCHLOSSER 2015 op. cit., s. 260n.

¹⁰⁷ Lieble, Stefan. Art. 54 Brüssel Ia-VO. In: RAUSCHER 2016 Band I op. cit., s. 1159, dále srov. Hess, Burkhard. Die Reform der EuGVVO und die Zukunft des Europäischen Zivilprozessrechts. In: IPRax 2011, Heft 2, s. 129.

¹⁰⁸ SDEU, rozsudek ze dne 6.6.2019, sp. zn. C-361/18, *Weil/Gulácsi*.

¹⁰⁹ SDEU, rozsudek ze dne 13.10.2011, sp. zn. C-139/10, *Prism Investments*.

¹¹⁰ SDEU, rozsudek ze dne 6.9.2012, sp. zn. C-619/10, *Trade Agency*.

¹¹¹ SDEU, rozsudek ze dne 6.6.2019, sp. zn. C-361/18, *Weil/Gulácsi*, bod 35.

však zvláštní pole pro údaj o právní moci cizího rozhodnutí nebo o dostupných opravných prostředcích neobsahuje. Osobně se tedy domnívám, že je třeba, aby soud státu vydání i přesto tyto údaje v osvědčení na vhodném místě vždy uvedl.

3.6. Řízení vedená ve státě uznání a výkonu

V souladu s teorií rozšíření účinků vyvolává cizí rozhodnutí ve státě uznání a výkonu všechny své účinky automaticky a je také automaticky vykonatelné. Nař. Brusel Ibis obsahuje prostředky, jimiž je možno tomuto rozšíření účinků zabránit a stanoví k tomu i zvláštní důvody. Ve státě uznání a výkonu lze žádat dle čl. 45 nař. Brusel Ibis odepření uznání cizího rozhodnutí a dle čl. 46 nař. Brusel Ibis lze pak žádat odepření výkonu cizího rozhodnutí. Odepřít uznání a výkon cizího rozhodnutí lze pouze z důvodů vymezených v čl. 45 odst. 1 písm. a), b), c), d) a e) nař. Brusel Ibis (dále jen „**odpírací důvody**“). V nař. Brusel Ibis nalézáme celkem tři řízení, v nichž se existence odpíracích důvodů přezkoumává. Za prvé je to řízení o neexistenci důvodů pro odepření uznání dle čl. 36 odst. 2 nař. Brusel Ibis, za druhé řízení o odepření uznání cizího rozhodnutí dle čl. 45 nař. Brusel Ibis a za třetí řízení o odepření výkonu cizího rozhodnutí dle čl. 46 nař. Brusel Ibis. Všechna tato řízení jsou návrhová a soud je tudíž nikdy nezahajuje z úřední povinnosti.¹¹² Z toho vyplývá, že soud státu uznání a výkonu zásadně neposuzuje existenci odpíracích důvodů sám z úřední povinnosti. V literatuře se však lze setkat s názorem, že ke zohlednění odpíracího důvodu může dojít i bez návrhu v případě bezprostředního ohrožení zájmů státu uznání a výkonu, např. když jde o zcela zjevný a hrubý rozpor s jeho veřejným pořádkem.¹¹³ **Pro všechna uvedená řízení platí, že se v nich postupuje podle pododdílu 2 oddílu 3 kapitoly III nař. Brusel Ibis (čl. 36 odst. 2, čl. 45 odst. 4, čl. 46 nař. Brusel Ibis).** Z toho jednak vyplývá, že **rozhodování ve všech těchto věcech je svěřeno soudu příslušnému podle čl. 47 odst. 1 nař. Brusel Ibis** a jednak, že **všechna tato řízení se podle čl. 47 odst. 2 nař. Brusel Ibis subsidiárně řídí právem státu uznání a výkonu**, nestanoví-li nařízení úpravu zvláštní. Podle čl. 48 nař. Brusel Ibis je nutno ve všech řízeních **vydat rozhodnutí bez zbytečného**

¹¹² Viz čl. 36 odst. 2 nař. Brusel Ibis, kde se stanoví, že „[k]aždá **dotčená strana** může v souladu s postupem stanoveným v oddílu 3 pododdílu 2 **podat návrh** na vydání rozhodnutí o neexistenci důvodů pro odepření uznání, které jsou uvedeny v článku 45,“ dále čl. 45 odst. 1 nař. Brusel Ibis. že „[n]a **návrh** kterékoli **dotčené strany** se uznání rozhodnutí odepře [...],“ a čl. 46 nař. Brusel Ibis „[v]ýkon rozhodnutí se **na návrh osoby**, vůči níž je výkon navrhován, odepře [...].“

¹¹³ Kodek, Georg. Art. 45. In: CZERNICH 2015 op. cit., s. 535.

odkladu. Podle čl. 52 nař. Brusel Ibis také platí, že v rámci uznání a výkonu **nesmí být cizí rozhodnutí přezkoumáváno ve věci samé.** S ohledem na tuto zásadu je pak nutno postupovat i v předmětných řízeních při posuzování existence odpíracích důvodů. Konečně společným pravidlem je i **restriktivní výklad odpíracích důvodů.** Odpírací důvody totiž představují podle judikatury SDEU překážky volného pohybu soudních rozhodnutí, a proto je jejich aplikaci nutno zúžit na co nejmenší okruh případů.¹¹⁴

3.6.1. Důvody pro odepření uznání a výkonu dle nař. Brusel Ibis

Odpírací důvody uvedené v čl. 45 odst. 1 nař. Brusel Ibis jsou následující: (a) **zjevný rozpor s veřejným pořádkem** členského státu uznání a výkonu, (b) případ, kdy žalovanému, v jehož nepřítomnosti bylo rozhodnutí vydáno, **nebyl doručen návrh na zahájení řízení nebo jiná rovnocenná písemnost v dostatečném časovém předstihu a takovým způsobem, který mu umožňuje přípravu obhajoby,** ledaže žalovaný nevyužil žádný opravný prostředek proti rozhodnutí, i když k tomu měl příležitost, (c) **neslučitelnost cizího rozhodnutí s rozhodnutím vydaným v členském státě uznání a výkonu** mezi týmiž stranami, (d) **neslučitelnost cizího rozhodnutí s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v jiném členském státě nebo ve třetí zemi** v řízení mezi týmiž stranami a v téže věci, pokud toto dřívější rozhodnutí splňuje podmínky nezbytné pro uznání v dožádaném členském státě, nebo (e) **je-li rozhodnutí v rozporu s (i) kapitolou II oddíly 3, 4 nebo 5 nař. Brusel Ibis, pokud je žalovanou stranou pojistník, pojištěný, osoba oprávněná z pojistné smlouvy, poškozený, spotřebitel nebo zaměstnanec, nebo (ii) kapitolou II oddílem 6 nař. Brusel Ibis.** Odpírací důvody lze zjednodušeně rozdělit do čtyř skupin, o kterých je následně stručně pojednáno: **I)** výhrada veřejného pořádku (čl. 45 odst. 1 písm. a)), **II)** porušení práva na obhajobu (čl. 45 odst. 1 písm. b)) **III)** neslučitelnost rozhodnutí (čl. 45 odst. 1 písm. c) a d)) a **IV)** porušení pravidel zvláštní a výlučné mezinárodní příslušnosti (čl. 45 odst. 1 písm. e)).

¹¹⁴ SDEU, rozsudek ze dne 2.6.1994, sp. zn. C-414/92, *Solo Kleinmotoren/Boch*, bod 20 odůvodnění, že odpírací důvody je jako překážky cíle právní úpravy spočívajícího v co největší svobodě pohybu soudních rozhodnutí třeba vykládat velmi úzce. Dále pak i SDEU, Rozsudek ze dne 28.3.2000, sp. zn. C-7/98, *Krombach/Bamberski*, kde Soudní dvůr vyjádřil požadavek restriktivnosti aplikace výhrady veřejného pořádku.

3.6.1.1. Výhrada veřejného pořádku

V čl. 45 odst. 1 písm. a) nař. Brusel Ibis je zakotvena výhrada veřejného pořádku, která je tradičním¹¹⁵ odpíracím důvodem jako obrana před nežádoucími účinky cizího rozhodnutí.¹¹⁶ Výhrada veřejného pořádku se v mezinárodním právu soukromém aplikuje jednak v kolizním a jednak v procesním právu. **V kolizním právu** se používá ke korekci důsledků použití cizího práva na základě příslušné kolizní normy. **V procesním právu** spočívá výhrada veřejného pořádku v odstranění účinků a důsledků, které cizí rozhodnutí vyvolává ve státě uznání a výkonu.¹¹⁷

Nařízení výslovně hovoří o zjevném rozporu s veřejným pořádkem státu uznání a výkonu, ale tento pojem nijak nedefinuje. Podle rozhodnutí ve věci *Krombach*¹¹⁸ sice SDEU nemůže vykládat obsah pojmu veřejného pořádku, ale přísluší mu určit hranice uplatnění výhrady veřejného pořádku jako překážky uznání a výkonu cizího rozhodnutí. SDEU v uvedeném rozhodnutí také výslovně uvádí, že jako zjevný rozpor s veřejným pořádkem může být shledáno pouze **porušení bazálních a zcela zásadních právních pravidel platných ve státě uznání**.¹¹⁹ Mezi taková právní pravidla je nutno podle SDEU počítat i ta, které vyplývají z unijního práva, které je chápáno jako součást práva členského státu.¹²⁰ Do posuzování veřejného pořádku se v tomto případě promítá i čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod¹²¹ jako základní kámen mezinárodního zakotvení práva na spravedlivý proces.¹²² **Lze tak shrnout, že veřejný pořádek zahrnuje právní pravidla, která jsou v právním řádu státu uznání**

¹¹⁵ BŘÍZA, Petr/BŘICHÁČEK, Tomáš. § 4Výhrada veřejného pořádku. In: BŘÍZA, Petr et. al. Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-528-2. S. 23.

¹¹⁶ KUČERA 2015 op. cit., s. 191.

¹¹⁷ Bundesgerichtshof der Bundesrepublik Deutschland, usnesení ze dne 24. 2. 1999, sp. zn. IX ZB 2/98, bod 15, dále též srov. Lieble, Stefan in RAUSCHER Band I op. cit., s. 1081, marg. č. 9.

¹¹⁸ SDEU, rozsudek ze dne 28.3.2000, C-7/98, *Krombach/Bamberski*, bod 23.

¹¹⁹ SDEU, rozsudek ze dne 28.3.2000, C-7/98, *Krombach/Bamberski*, bod 37.

¹²⁰ SDEU, rozsudek ze dne 16.7.2015, sp. zn. C-681/13, *Diageo Brands BV/Simiramida-04 EOOD*.

¹²¹ Sdělení č. 209/1992 Sb., sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících.

¹²² SDEU, rozsudek ze dne 28.3.2000, C-7/98, *Krombach/Bamberski*, k tomu detailně Matscher, Franz. Der verfahrensrechtliche ordre public im Spannungsfeld von EMRK und Gemeinschaftsrecht. In: IPRax 2001, Heft 05, s. 428.).

a výkonu (jehož součástí je i unijní právní řád) považována za zásadní, nebo práva, která jsou v těchto právních řádech uznávána za základní.¹²³

Veřejný pořádek se dále tradičně dělí na **procesní a hmotně právní veřejný pořádek** podle toho, zda jsou porušena pravidla upravující řízení, tedy právo na spravedlivý proces, a nebo pravidla vyplývající z hmotného práva.¹²⁴ **Porušení procesního veřejného pořádku** tak může spočívat v nedostacích nalézacího řízení, jež zakládají takový rozpor se základními zásadami procesního práva státu uznání a výkonu, že na cizí rozhodnutí nelze hledět jako na rozhodnutí vydané v řádném procesu.¹²⁵ **Porušení hmotně právního veřejného pořádku** je pak možné si představit v situaci, kdy v důsledku uznání či výkonu cizího rozhodnutí vzniká stav, který je v zásadním rozporu se základními právními pravidly státu uznání a výkonu.¹²⁶ Příkladem takového rozporu je penální odškodnění zjevně přesahující způsobenou újmu (*punitive damages*).¹²⁷

Výhrada veřejného pořádku musí být, jakožto určitá překážka volného pohybu soudních rozhodnutí v rámci EU, aplikována velmi restriktivně a jen ve výjimečných případech.¹²⁸ Bývá někdy nazývána doslova záchranou brzdou pro případ, že cizí rozhodnutí obsahuje pro právní řád státu uznání a výkonu zcela nepřijatelné nebo nepřiměřené účinky.¹²⁹ Pro aplikaci výhrady veřejného pořádku platí také zákaz přezkumu cizího rozhodnutí ve věci samé dle čl. 52 nař. Brusel Ibis. Podle tohoto zákazu nelze přezkoumávat v rozhodnutí aplikované právo a provádět další dokazování; rozpor s veřejným pořádkem musí vyplývat ze samotného cizího rozhodnutí.¹³⁰

3.6.1.2. Porušení práva na obhajobu

Čl. 45 odst. 1 písm. b) nař. Brusel Ibis stanoví jako odpírací důvod, jestliže žalovanému, v jehož nepřítomnosti bylo rozhodnutí vydáno, nebyl doručen návrh na zahájení řízení nebo jiná

¹²³ SDEU, rozsudek ze dne 16.7.2015, sp. zn. C-681/13, *Diageo Brands BV/Simiramida-04 EOOD*, výrok č. 1.

¹²⁴ VAŠKE 2007 op. cit., s. 44.

¹²⁵ Bundesgerichtshof der Bundesrepublik Deutschland, usnesení ze dne 10.9.2015, sp. zn. IX ZB 39/13.

¹²⁶ VAŠKE 2007 op. cit., s. 46.

¹²⁷ Nejvyššího soudu České republiky, usnesení ze dne 22. 8. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3157/2013.

¹²⁸ Např. SDEU, rozsudek ze dne 28. 4. 2009, C-420/07, *Apostolides*, bod 55, kde SDEU odkazuje i na svou starší judikaturu týkající se výjimečnosti tohoto institutu.

¹²⁹ ADOLPHSEN 2015 op. cit., s. 182.

¹³⁰ SIMON, Pavel. Článek 34. In: DRÁPAL 2009 op. cit., s. 2991.

rovnocenná písemnost v dostatečném časovém předstihu a takovým způsobem, který mu umožňuje přípravu obhajoby, ledaže žalovaný nevyužil žádný opravný prostředek proti rozhodnutí, i když k tomu měl příležitost. Jedná se o situaci, kdy žalovaný neměl v původním řízení možnost bránit se proti vydání cizího rozhodnutí nebo bylo toto právo zásadním způsobem omezeno, protože se nedozvěděl vůbec anebo zavčas o zahájení řízení. Podmínkou tohoto odpíracího důvodu je, že žalovaný neměl možnost podat opravný prostředek proti předmětnému cizímu rozhodnutí. V literatuře je tento důvod považován za specifický případ porušení procesního veřejné pořádku.¹³¹ V souladu s judikaturou SDEU uvedený odpírací důvod nelze aplikovat, jestliže se žalovaný řízení neúčastnil, přestože se o něm dozvěděl a měl možnost se v něm hájit.¹³²

3.6.1.3. Neslučitelnost rozhodnutí

Dalšími odpíracími důvody podle v čl. 45 odst. 1 písm. c) a d) nař. Brusel Ibis jsou (i) neslučitelnost cizího rozhodnutí s rozhodnutím vydaným ve státě uznání a výkonu mezi týmiž stranami a (ii) neslučitelnost cizího rozhodnutí s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v jiném členském státě nebo ve třetí zemi v řízení mezi týmiž stranami a v téže věci, pokud toto dřívější rozhodnutí splňuje podmínky nezbytné pro uznání ve státě uznání a výkonu. Stručně řečeno, předmětem uvedených odpíracích důvodů je existence rozhodnutí ve státě uznání a výkonu, které je s cizím rozhodnutím neslučitelné.

Neslučitelnost rozhodnutí je třeba vykládat autonomně. Za neslučitelná je podle SDEU nutno považovat taková rozhodnutí, jejichž účinky se navzájem vylučují bez ohledu na to, o jaký typ nároku se jedná.¹³³ Takováto neslučitelnost v sobě nutně zahrnuje totožnost předmětu sporu a totožnost stran. Pojem totožnosti sporu úzce souvisí s otázkou právní moci (k tomu viz kap. 2.3.). K zachování totožnosti stran dle názoru SDEU postačí jejich částečná identita, která by měla být

¹³¹ Lieble, Stefan. Art. 45 Brüssel Ia-VO. In: RAUSCHER Band I op. cit., s. 1093, marg. č. 33.

¹³² SDEU, rozsudek ze dne 21.4.1993, sp. zn. C-172/91, *Sonntag/Waidmann*, bod 44.

¹³³ SDEU, rozsudek ze dne 4.2.1988, Zn. C-145/86, *Hoffmann/Krieg*, bod 22 V tomto rozsudku výstižný příklad odsouzení k plnění výživného z důvodu existence manželství a proti tomu stojící rozhodnutí o rozvodu manželství.

poměřována zájmy, které dané subjekty v řízení uplatňují.¹³⁴ Totožnost stran zahrnuje i jejich právní nástupce, pokud se na ně předmětné rozhodnutí podle práva státu vydání vztahuje.¹³⁵

Jedná-li se o neslučitelnost s **rozhodnutím vydaným soudem státu uznání a výkonu**, je v nař. Brusel I bis zakotven princip preference národního titulu bez ohledu na okamžik jeho vydání. Lze tak odepřít uznání a výkon cizího rozhodnutí, které je co do účinků neslučitelné s rozhodnutím vydaným ve státě uznání a výkonu.¹³⁶ Není rozhodující, že rozhodnutí soudu státu uznání a výkonu bylo vydáno později než předmětné cizí rozhodnutí soudu jiného členského státu.

Naopak pokud jde o neslučitelné **rozhodnutí ze třetího státu** (jiného členského státu nebo státu mimo EU), musí se jednat o rozhodnutí dřívější (čl. 45 odst. 1 písm. d) nař. Brusel I bis). Zároveň je třeba, aby toto rozhodnutí splňovalo podmínky pro uznání ve státě uznání a výkonu a mělo tedy účinky na jeho území.¹³⁷ Přestože v čl. 45 odst. 1 písm. c) na rozdíl od čl. 45 odst. 1 písm. d) nař. Brusel I bis, není uveden požadavek „téže věci“, nemělo by to z hlediska výkladu neslučitelnosti rozhodnutí hrát roli.¹³⁸

3.6.1.4. Porušení ustanovení o zvláštní a výlučné mezinárodní příslušnosti

Posledním odpíracím důvodem dle čl. 45 odst. 1 písm. e) nař. Brusel I bis je porušení určitých ustanovení o mezinárodní příslušnosti. Jedná se o výjimečný případ, kdy soud státu uznání posuzuje, zda byla v nalézacím řízení dodržena pravidla pro založení mezinárodní příslušnosti zakotvená v nař. Brusel I bis. Obecně totiž mezinárodní příslušnost soudu vydání cizího rozhodnutí přezkoumat nelze (čl. 45 odst. 3 nař. Brusel I bis). V uvedeném odpíracím důvodu se jedná o případy, kdy při vydávání cizího rozhodnutí došlo k nesprávné aplikaci ustanovení o příslušnosti, týkající se zvláště chráněných osob na straně žalované (pojistníka, pojištěného, osoby oprávněné z pojistné smlouvy, poškozeného, spotřebitele nebo zaměstnance)

¹³⁴ SDEU, rozsudek ze dne 19.5.1998, sp. zn. C-351/96, *Drouot assurances/Consolidated metallurgical industries and Others*.

¹³⁵ Oberster Gerichtshof der Republik Österreich, rozhodnutí ze dne 06.04.2006, sp. zn. 6 Ob 64/06i, bod 8.4. Pokud podle práva státu vydání je předmětné cizí rozhodnutí závazné pro právní nástupce, je třeba to zohlednit i ve státě uznání a výkonu.

¹³⁶ V režimu nař. Brusel I bis se tak stane pouze na námitku žalovaného, a tím pádem může dojít k situaci koexistence dvou rozporných rozhodnutí.

¹³⁷ Po posouzení, zda rozhodnutí ze třetího státu bylo vydáno dříve by měl být rozhodný okamžik jeho vydání, tedy nikoli nabytí právní moci, viz Dörner, Heinrich. Art. 45 EuGVVO, In: SAENGER 2019 op. cit., marg. č. 26.

¹³⁸ Pfeiffer E./Pfeiffer M. Art. 36. In: PAULUS 2017 op. cit., s. 690, marg. č. 57 – 59, dále srov. Dörner, Heinrich, EuGVVO Art. 45. In: SAENGER 2019 op. cit., marg. č. 26.

nebo pokud došlo k porušení ustanovení o výlučné příslušnosti dle čl. 24 nař. Brusel Ibis. Konečně, přezkoumávající soud státu uznání je podle čl. 45 odst. 2 nař. Brusel Ibis vázán skutkovými zjištěními nalézacího soudu státu vydání, na nichž založil svou příslušnost. Při tvrzení tohoto odpíracího důvodu tak nelze přihlížet k novým skutečnostem.

3.6.2. Odepření uznání

Dle čl. 45 odst. 4 nař. Brusel Ibis může kterákoli dotčená strana navrhnout vydání rozhodnutí o odepření uznání cizího rozhodnutí. Žádost o odepření uznání představuje obranu proti rozšíření účinků cizího rozhodnutí na území státu uznání. V řízení o odepření uznání cizího rozhodnutí se postupuje v souladu s odkazem v čl. 45 odst. 4 nař. Brusel Ibis podle pododdílu 2 oddílu 3 kapitoly III nař. Brusel Ibis (čl. 46 a násl. nař. Brusel Ibis). Pojem dotčené strany je v tomto případě dle mého názoru nutno vykládat jako tu stranu, v jejímž zájmu je odepřít uznání cizího rozhodnutí (zpravidla jde o osobu, proti níž cizí rozhodnutí směřuje, viz dále). O účastnících řízení se nařízení výslovně nezmiňuje, lze však dovodit, že jimi budou navrhovatel a osoby, kterých se předmětné cizí rozhodnutí týká.

Jaké dokumenty je třeba předložit k uznání a výkonu cizího rozhodnutí vyplývá z **čl. 47 odst. 3 nař. Brusel Ibis**. Předkládá se pouze prosté vyhotovení cizího rozhodnutí,¹³⁹ případně překlad nebo přepis dotčeného rozhodnutí. Soud uvedené dokumenty nemusí požadovat, má-li je již k dispozici, nebo má-li za to, že je nevhodné požadovat po navrhovateli jejich předložení. V takovém případě může soud požadovat předložení dokumentů po druhé straně.

Předmětem řízení o odepření uznání je zkoumání existence některého z odpíracích důvodů. Shledá-li soud, že je dán alespoň jeden z odpíracích důvodů, **odepře předmětnému cizímu rozhodnutí uznání**. V opačném případě návrh zamítne. Ohledně přesných důsledků odepření uznání není odborná literatura jednotná. Někteří autoři zastávají názor, že se jedná o pouhé prohlášení existence odpíracího důvodu, které samo o sobě ovšem neodnímá cizímu rozhodnutí jeho účinky.¹⁴⁰ Jiní prisuzují rozhodnutí o odepření uznání konstitutivní účinek, tedy že rozhodnutím o odepření uznání pozbude předmětné cizí rozhodnutí na území státu uznání všech svých účinků.¹⁴¹

¹³⁹ Postačuje zjevně ze strany navrhovatele předložení prosté kopie, protože uvedené ustanovení žádné požadavky nestanoví (na rozdíl od výše uvedeného).

¹⁴⁰ Pfeiffer E./Pfeiffer M. Art. 45. In: PAULUS 2017 op. cit., s. 787.

¹⁴¹ Gottwald, Peter. Art. 46 Brüssel Ia-VO. In: KRÜGER 2017 op. cit., s. 2123.

Podle čl. 49 nař. Brusel Ibis je proti rozhodnutí o odepření uznání přípustný opravný prostředek, který může podat kterákoli strana. Čl. 50 nař. Brusel Ibis připouští možnost podání ještě dalšího opravného prostředku proti rozhodnutí o opravném prostředku podle čl. 49 nař. Brusel Ibis, nicméně pouze za podmínky, že byl takový opravný prostředek oznámen Komisi dle čl. 75 písm. c) nař. Brusel Ibis.¹⁴² Řízení o odepření uznání může být tedy řešeno až ve třech instancích.

Čl. 36 odst. 3 nař. Brusel Ibis stanoví, že závisí-li výsledek řízení u soudu některého členského státu na rozhodnutí o odepření uznání, přičemž odepření je uplatňováno jako předběžná otázka, je tento soud příslušný v této věci. Ze znění tohoto ustanovení lze *prima facie* dovodit, že pouze konstatuje možnost posouzení uznání cizího rozhodnutí jako předběžné otázky. Velká část odborné literatury nicméně přikládá tomuto ustanovení význam speciálního ustanovení o příslušnosti vůči čl. 47 odst. 1 nař. Brusel Ibis.¹⁴³ Znamenalo by to, že soud, který řeší otázku uznání cizího rozhodnutí jako otázku předběžnou, může vydat i samostatné rozhodnutí o odepření uznání namísto soudu, který je příslušný podle čl. 47 nař. Brusel Ibis.

3.6.3. Odepření výkonu

Řízení o odepření výkonu cizího rozhodnutí je upraveno v pododdíle 2 oddílu 3 kapitoly III nař. Brusel Ibis, tedy v čl. 46 a násl. nař. Brusel Ibis. Návrh na odepření výkonu může dle čl. 46 nař. Brusel Ibis podat osoba, proti níž je výkon cizího rozhodnutí navrhován. Přestože nař. Brusel Ibis opět okruh účastníků nezmiňuje, účastníkem řízení o odepření výkonu by měl být navrhovatel (osoba, proti níž výkon cizího rozhodnutí směřuje) a oprávněný z cizího rozhodnutí. Zahájení řízení o odepření výkonu je podle části odborné literatury možné až po doručení osvědčení dle čl. 53 nař. Brusel Ibis povinnému ve smyslu čl. 43 odst. 1 nař. Brusel Ibis.¹⁴⁴

¹⁴² Česká republika oznámila možnost použití všech tří přípustných mimořádných opravných prostředků dle o.s.ř., tedy žaloby pro zmatečnost (§ 229 a násl.), žaloby na obnovu řízení (§ 228 a násl. o.s.ř.) a dovolání (§ 236 a násl. o.s.ř.), viz *Evropský soudní atlas ve věcech občanských: Nařízení Brusel I (přepřacované znění)* [online]. [cit. 2019-05-27]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_brussels_i_regulation_recast-350-cz-cs.do?member=1#a_5.

¹⁴³ K tomuto názoru se většinou kloní německá odborná literatura, zejm srov. Pfeiffer E./Pfeiffer M. Art. 36 In: PAULUS 2017 op. cit., s. 690, marg. č. 57 – 59, shodně i Lieble, Stefan. Art. 36 Brüssel Ia-VO. In: RAUSCHER Band I, s. 947. Explicitně o stanovení zvláštní příslušnosti pak Schinkels, Boris. Art. 36 Brüssel Ia-VO. In: PRÜTTING 2016 op. cit., s. 2939.

¹⁴⁴ Pfeiffer E./Pfeiffer M. Art. 46. In: PAULUS 2017 op. cit., s. 791, marg. č. 3

Jiný názor se kloní k tomu, že je možné kdykoli, když na základě předmětného cizího rozhodnutí je možné vést výkon rozhodnutí.¹⁴⁵

Výkon cizího rozhodnutí lze podle čl. 46 nař. Brusel Ibis odepřít, je-li dán některý z odpíracích důvodů dle čl. 45 nař. Brusel Ibis. Podle čl. 41 odst. 2 nař. Brusel Ibis se důvody pro odepření výkonu stanovené právem státu výkonu použijí, jestliže nejsou neslučitelné s důvody dle čl. 45 nař. Brusel Ibis. Zde je vhodné odkázat i na recitál (30) preambule nař. Brusel Ibis, který hovoří o tom, že je-li napadán výkon cizího rozhodnutí podle nař. Brusel Ibis, měly by se v rámci stejného řízení projednat důvody pro odepření výkonu stanovené právem státu výkonu. Z uvedeného vyplývá, že o odepření výkonu má být, pokud možno, rozhodováno současně s návrhem např. na zastavení nebo odložení výkonu rozhodnutí podle práva státu výkonu. Odepřít však výkon cizího rozhodnutí z důvodu tkvějícího právě v tom, že se jedná o cizí rozhodnutí, lze pouze z důvodů uvedených v čl. 45 nař. Brusel Ibis.¹⁴⁶ S tím koresponduje i podmínka uvedená v recitálu (30) preambule nař. Brusel Ibis, že k odepření uznání může dojít jenom na základě důvodů stanovených v nař. Brusel Ibis.

Předmětem řízení o odepření výkonu je primárně přezkum existence odpíracích důvodů uvedených čl. 45 odst. 1 nař. Brusel Ibis. Druhotně se v daném řízení mohou uplatnit důvody pro zastavení nebo jiné omezení výkonu rozhodnutí podle práva státu výkonu. Možnost uplatnění důvodů daných právem státu výkonu vyplývá z ust. čl. 41 odst. 2, čl. 47 odst. 2 nař. Brusel Ibis z recitálu (30) preambule tohoto nařízení. Nadto je takovéto sloučení v souladu se zásadou procesní ekonomie, protože otázky, které by byly předmětem dvou řízení, jsou projednány společně v řízení jediném.¹⁴⁷ Pokud bude příslušným soudem shledáno, že některý odpírací důvod je dán, **vydá rozhodnutí o odepření výkonu předmětného cizího rozhodnutí**; v opačném případě návrh zamítne. Současně by měl soud státu výkonu rozhodnout o důvodech pro zastavení nebo odložení výkonu rozhodnutí dle práva státu výkonu. Proti rozhodnutí o odepření výkonu lze podat opravné prostředky ve smyslu čl. 49 a 50 nař. Brusel Ibis (k tomu viz podkapitola 3.6.2.).

Názor odborné literatury není zcela jednotný v tom, zda **odepřením výkonu cizího rozhodnutí (z důvodu podle čl. 45 nař. Brusel Ibis) dojde i k odepření jeho uznání**. Část literatury zastává názor, že v sobě implicitně obsahuje i rozhodnutí o odepření uznání cizího

¹⁴⁵ Hess, Burkhard. Art. 47 EugVVO. In: SCHLOSSER 2015 op. cit., s. 247.

¹⁴⁶ Kodek, Georg. Art. 45. In: CZERNICH 2015 op. cit., s. 565.

¹⁴⁷ Mankowski, Peter. Art. 46 Brüssel Ia-VO. In: RAUSCHER Band I op. cit., s. 1119.

rozhodnutí, protože je konstatována existence odpíracího důvodu.¹⁴⁸ Jiní autoři přikládají odepření výkonu pouze účinek odnětí vykonatelnosti a účinek odepření uznání připouštějí pouze tehdy, byl-li současně podán návrh dle čl. 45 nař. Brusel Ibis.¹⁴⁹ Odpověď na tuto otázku úzce souvisí s otázkou předmětu řízení dle čl. 45 odst. 4 a čl. 46 Nař. Brusel Ibis. Nicméně v tomto místě se odborná literatura zásadně rozchází a tato otázka si zaslouží hlubší pojednání, které přesahuje rozsah této práce.¹⁵⁰

V čl. 51 odst. 1 nař. Brusel Ibis je zakotveno oprávnění soudu, u něhož byl podán návrh na odepření výkonu cizího rozhodnutí, případně opravný prostředek dle čl. 49 nebo čl. 50 nař. Brusel Ibis, přerušit jím vedené řízení, a to i bez návrhu. Řízení lze přerušit (a) bylo-li cizí rozhodnutí ve státě napadeno řádným opravným prostředkem¹⁵¹ nebo (b) jestliže ještě neuplynula lhůta k jeho podání. V případě (b) může podle čl. 51 odst. 1 věty druhé nař. Brusel Ibis soud, který rozhoduje o odepření výkonu, stanovit povinnému zvláštní lhůtu, ve které má opravný prostředek podat.

3.6.4. Řízení dle čl. 36 odst. 2 nař. Brusel Ibis

Podle čl. 36 odst. 2 Brusel Ibis může každá dotčená strana podat návrh na vydání rozhodnutí o neexistenci důvodů pro odepření uznání, které jsou uvedeny v čl. 45 nař. Brusel Ibis. Procesní postup v tomto řízení se dle uvedeného článku řídí pododdílem 2 oddílu 3 kapitoly III nař. Brusel Ibis. Na návrh dotčené strany může příslušný soud vydat rozhodnutí o tom, že odpírací důvody nejsou dány. Je-li vydáno rozhodnutí o neexistenci odpíracích důvodů, znamená to v důsledku **potvrzení, že předmětné cizí rozhodnutí bylo *ipso iure* uznáno**. Nař. Brusel Ibis nestanoví, kdo je účastníkem tohoto řízení, a je tedy nutno ve smyslu čl. 47 odst. 2 nař. Brusel Ibis odkázat na právo státu uznání a výkonu. Formulaci „každá dotčená strana“ v předmětném ustanovení lze vykládat v tom smyslu, že dotčenou osobou se míní jak oprávněný, tak povinný.

¹⁴⁸ Mankowski, Peter. Art. 46 Brüssel Ia-VO. In: RAUSCHER Band I op. cit., s. 1122, dále shodně Gottwald, Peter. Art. 45 Brüssel Ia-VO. In: KRÜGER 2017 op. cit., s. 2123.

¹⁴⁹ Pfeiffer E./Pfeiffer M. Art. 46. In: PAULUS 2017 op. cit., s. 796, Pfeiffer E./Pfeiffer M. Art. 47. In: PAULUS 2017 op. cit., s. 805.

¹⁵⁰ Například v rámci jedné publikace lze nalézt naprosto rozporný názor na shodnost předmětu řízení, když autoři na jednom místě tvrdí, že předmět je odlišný (Pfeiffer E./Pfeiffer M. Art. 46. In: PAULUS 2017 op. cit., s. 790) a druhém místě, že je shodný (Pfeiffer E./Pfeiffer M. Art. 46. In: PAULUS 2017 op. cit., s. 791).

¹⁵¹ Blíže k pojmu řádného opravného prostředku viz kap. 3.2.

Německá verze nař. Brusel Ibis uvádí v čl. 36 odst. 2 namísto toho „*jeder Berechtigte*“ (každý oprávněný) a anglická verze používá slovní spojení „*any interested party*“, což lze volně přeložit jako „strana, která má na vydání rozhodnutí zájem.“ K tomu, že se tento pojem má vykládat z hlediska zájmu navrhovatele se kloní i německá odborná literatura.¹⁵² Domnívám, že zájem na prohlášení neexistence odpíracích důvodů má jenom ten, kdo se dovolává daného cizího rozhodnutí nebo žádá jeho výkon (zpravidla oprávněný věřitel). Rozhodnutí dle čl. 36 odst. 2 nař. Brusel Ibis by mělo primárně zajišťovat oprávněnému snadnější cestu k výkonu rozhodnutí tím, že konstatuje neexistenci odpíracích důvodů a ty nebude možno dále přezkoumávat v řízení o odepření výkonu.¹⁵³

Předmětem řízení dle čl. 36 odst. 2 nař. Brusel Ibis je tedy přezkum existence odpíracích důvodů. Odpírací důvody by měl soud v předmětném řízení přezkoumávat pouze na návrh osoby, proti níž cizí rozhodnutí směřuje. V důsledku aplikace procesních ustanovení týkajících se řízení o odepření výkonu (čl. 46 a násl. nař. Brusel Ibis) leží totiž podle odborné literatury břemeno tvrzení a břemeno důkazní na straně osoby, proti níž rozhodnutí směřuje, i v řízení podle čl. 36 odst. 2 nař. Brusel Ibis.¹⁵⁴ Proti rozhodnutí v řízení dle čl. 36 odst. 2 nař. Brusel Ibis **může kterákoli strana podat v souladu s čl. 49 a 50 nař. Brusel Ibis opravné prostředky.**

V odborné literatuře je sporné, zda lze v řízení podle čl. 36 odst. 2 nař. Brusel Ibis navrhnout i rozhodnutí o tom, že odpírací důvody jsou dány. Někteří autoři tuto možnost připouštějí, přičemž argumentují čl. 38 písm. b) nař. Brusel Ibis a možností žádat odepření uznání dle čl. 45 nař. Brusel Ibis a shodností předmětu řízení dle čl. 36 odst. 2 a čl. 45 nař. Brusel Ibis (přezkum odpíracích důvodů).¹⁵⁵ Další část odborné literatury vydání rozhodnutí o odepření uznání v rámci řízení dle čl. 36 odst. 2 nař. Brusel Ibis odmítá. Jednak s ohledem na doslovné znění předmětného ustanovení a jednak s ohledem na to, že druhá strana má k dispozici samostatný návrh na odepření uznání dle čl. 45 nař. Brusel Ibis.¹⁵⁶

¹⁵² Schinkels, Boris. Art. 36 Brüssel Ia-VO. In: PRÜTTING 2016 op. cit., s. 2939.

¹⁵³ Lieble, Stefan. art. 36 Brüssel Ia-VO. In: RAUSCHER 2016 Band I, s. 946.

¹⁵⁴ Hess, Burkhard. Art. 47 EugVVO. In: SCHLOSSER 2015 op. cit., s. 245, shodně Pfeiffer E./Pfeiffer M. Art. 45. In: PAULUS 2017 op. cit., s. 687.

¹⁵⁵ Stadler, Astrid. EuGVVO Art. 37. In: MUSIELAK 2017 op. cit., s. 3164, dále též srov. Gottwald, Peter. Brüssel Ia-VO Art. 36. In: KRÜGER 2017 op. cit., s. 2094 a Hess, Burkhard. Art. 47 EugVVO. In: SCHLOSSER 2015 op. cit., s. 209.

¹⁵⁶ Pfeiffer E./Pfeiffer M. Art. 45. In: PAULUS 2017 op. cit., s. 689, shodně i Lieble, Stefan. Art. 36 Brüssel Ia-VO. In: RAUSCHER Band I op. cit., s. 946.

Výše uvedené literatura shodně odkazuje na čl. 45 nař. Brusel Ibis, který umožňuje druhé straně domáhat se odepření uznání cizího rozhodnutí. Osobně soudím, že pokud v řízení dle čl. 36 odst. 2 nař. Brusel Ibis druhá strana úspěšně namítne některý z odpíracích důvodů, mohlo by být současně se zamítnutím návrhu na prohlášení neexistence odpíracích důvodů rozhodnuto i o odepření uznání cizího rozhodnutí.

4. Systém uznání a výkonu rozhodnutí v nařízeních zavádějících jednotná evropská řízení

Nařízení zavádějící jednotná řízení (NařEET, NařEPR a NařDN) jsou vůči nař. Brusel Ibis speciálními nařízenými, na jejichž základě je ve svébytném evropském řízení možno přímo vydat rozhodnutí. Všechna nařízení zavádějící jednotná řízení mají určité společné rysy. Za prvé na jejich podkladě je přímo vedeno řízení a vydáváno rozhodnutí, za druhé stanoví minimální požadavky na nalézací řízení, které je podle nich vedeno, a za třetí upravují uznání a výkon podle nich vydaného rozhodnutí v jiném členském státě.

S ohledem na to, že nařízení zavádějící jednotná řízení obsahují v zásadě totožnou úpravu uznání a výkonu rozhodnutí, zejména možností zamítnutí, omezení a zastavení výkonu rozhodnutí, bude o nich pojednáno společně. Nicméně aby byly zohledněny difference u systematiky jednotlivých nařízení, je o právní úpravě uznání a výkonu v těchto nařízeních pojednáno v jednotlivých podkapitolách zvlášť.

Všechna nařízení zavádějící jednotná evropská řízení se z hlediska věcné působnosti použijí ve věcech občanských a obchodních, nicméně obsahují výslovné výluky z této působnosti uvedené v čl. 2 odst. 2 NařEET, čl. 2 odst. 2 NařEPR a čl. 2 odst. 2 NařDN. Pro nařízení zavádějící jednotná evropská řízení také shodně platí, že nejsou použitelná v Dánsku.¹⁵⁷ Všechna uvedená nařízení deklarují **zákaz přezkumu cizího rozhodnutí ve věci samé** (čl. 21 odst. 2 NařEET, čl. 22 odst. 3 NařEPR a čl. 22 odst. 2 NařDN). V souvislosti se žádostí o výkon rozhodnutí nesmí být požadováno složení jistoty z důvodu cizí státní příslušnosti nebo absence obvyklého pobytu ve státě výkonu (čl. 20 odst. 3 NařEET, čl. 21 odst. 3 NařEPR a čl. 21 odst. 3 NařDN). Zákaz stanovení povinnosti doručovací adresy ve státě výkonu nebo povinnosti mít tam zástupce však obsahuje pouze čl. 21 odst. 3 NařDN.

¹⁵⁷ Čl. 2 odst. 3 NařEET a čl. 2 odst. 3 NařEPR shodně stanoví, že pro účely těchto nařízení se „členským státem“ rozumějí členské státy s výjimkou Dánska. Z normativního textu čl. 3 NařDN bylo obdobné ustanovení pravděpodobně omylem vypuštěno v důsledku změny provedené Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2421 ze dne 16. prosince 2015, kterým se mění nařízení (ES) č. 861/2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích, a kterým se mění nařízení (ES) č. 1896/2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu (Úř. věst. EU L 341, 24.12.2015).

4.1. Uznání a výkon cizího rozhodnutí dle jednotlivých nařízení

4.1.1. Právní úprava dle NařEET

NařEET bylo přijato v roce 2004, tedy v době, kdy platilo nař. Brusel I, které pro účely výkonu cizího rozhodnutí v jiném členském státě EU požadovalo prohlášení vykonatelnosti ve státě výkonu. NařEET mělo jednak přispět k ochraně práv žalovaného¹⁵⁸ a jednak umožnit snadnější výkon cizího rozhodnutí v jiném členském státě EU bez dalších řízení ve státě výkonu. Jsou-li dodrženy určité minimální požadavky na řízení ve státě vydání rozhodnutí, může být podle NařEET ve státě vydání toto rozhodnutí potvrzeno jako evropský exekuční titul (dále jen „EET“).¹⁵⁹ Účel NařEET vyplývá z čl. 1 NařEET, kde se stanoví, že toto nařízení bylo přijato za účelem předejít zprostředkujícím řízením ve státě výkonu a posílit volný pohyb soudních rozhodnutí. NařEET přesouvá tedy do státu vydání přezkum rozhodnutí z hlediska dostatečného zachování práv žalované strany v původním řízení, aby jejich dodržení nebylo nutno dodatečně zkoumat ve státě výkonu. **Potvrzení EET není rozhodnutím o nároku samém**, ale v zásadě jej lze nazvat evropskou doložkou vykonatelnosti, která dle čl. 5 NařEET **propůjčuje potvrzenému rozhodnutí celounijní vykonatelnost**. NařEET se dle čl. 4 uplatní pouze u rozhodnutí o peněžitém nesporném nároku.¹⁶⁰ Za nesporný nárok se dle čl. 3 NařEET považuje nárok, který povinný výslovně uznal, nevyslovil proti němu námitky nebo se řízení o něm neúčastnil, ač byl o nutnosti své účasti náležitě poučen.

Z hlediska věcné působnosti NařEET může být podle čl. 2 NařEET potvrzeno rozhodnutí vydané ve věcech občanských a obchodních, nejedná-li se o oblast vyloučenou dle odst. 2 tohoto ustanovení. Co se týká teritoriální působnosti ve smyslu čl. 2 odst. 3 NařEET a recitálu (25) preambule NařEET, neuplatní se toto nařízení v Dánsku. Tudíž nelze cizí rozhodnutí potvrzené jako EET v Dánsku podle NařEET vykonat, ani dánské rozhodnutí jako EET potvrdit. NařEET se podle čl. 26 NařEET použije na rozhodnutí vydaná od 21. ledna 2005 (vstup NařEET v platnost, čl. 33 NařEET). NařEET neklade požadavek zahraničního prvku na řízení, v němž bylo vydáno potvrzované rozhodnutí. Přeshraniční prvek spočívá v tom, že dané rozhodnutí má být vykonáno na území jiného členského státu.

¹⁵⁸ Viz recitál (11) preambule NařEET.

¹⁵⁹ Viz recitály (12) a (13) preambule NařEET.

¹⁶⁰ Viz definici nároku dle čl. 4 odst. 2 NařEET (nárokem se rozumí *peněžitý nárok na konkrétní částku, která je splatná nebo jejíž datum splatnosti je uvedeno v rozhodnutí*).

Uznání a výkon rozhodnutí potvrzeného jako EET je upraveno jednak v kapitole II NařEET (čl. 5 a čl. 11 NařEET) a jednak v kapitole IV NařEET (čl. 20 a násl. NařEET). Čl. 5 NařEET stanoví, že potvrzené rozhodnutí se uznává a je vykonatelné bez požadavku na prohlášení vykonatelnosti ve státě výkonu a bez možnosti napadnout jeho uznání. Rozhodnutí potvrzené jako EET je tedy ve smyslu čl. 5 NařEET automaticky *ipso iure* uznáváno se všemi svými účinky, včetně vykonatelnosti.¹⁶¹ Podle čl. 11 NařEET vyvolává potvrzení rozhodnutí jako EET účinky pouze v mezích vykonatelnosti potvrzovaného rozhodnutí. Význam tohoto ustanovení není v literatuře vykládán jednotně. Lze se setkat s názorem, že toto ustanovení omezuje potvrzení EET pouze na účinky spojené s vykonatelností rozhodnutí a ostatní účinky je třeba uznat podle obecné úpravy nař. Brusel Ibis.¹⁶² Podle jiného názoru potvrzení EET pouze stanoví celoevropskou vykonatelnost cizího rozhodnutí a z čl. 11 vyplývá pouze to, že potvrzení EET nemá vliv na ostatní účinky daného rozhodnutí, které se ve výsledku posoudí podle práva státu vydání (v souladu s teorií rozšíření účinků).¹⁶³ Rozhodnutí potvrzené jako EET nelze dle čl. 5 NařEET z hlediska uznání napadnout a je třeba s ním pro účely výkonu rozhodnutí zacházet rovnocenně jako s rozhodnutím, které je vydáno ve státě výkonu.

Aby mohlo být rozhodnutí potvrzené jako EET vykonáno v jiném členském státě, je třeba podle čl. 20 odst. 2 NařEET předložit vyhotovení daného rozhodnutí a potvrzení EET, které splňují podmínky nezbytné pro jejich ověření. Co se týká překladu dokumentů, vyžaduje čl. 20 odst. 2. písm. c) NařEET pouze překlad či přepis samotného potvrzení EET, nikoli potvrzovaného rozhodnutí. Z věty poslední čl. 20 odst. 2. písm. c) Nař EET však vyplývá požadavek ověřeného překladu do úředního jazyka státu výkonu (anebo jiného jazyka, jenž tento stát označil za přijatelný).¹⁶⁴

V literatuře se lze setkat s názorem, že exekučním titulem je samotné potvrzení EET s odůvodněním, že se nepožaduje ani překlad samotného rozhodnutí.¹⁶⁵ Opačný názor zastává např. Nejvyšší soud ČR, který za exekuční titul jednoznačně považuje potvrzené rozhodnutí

¹⁶¹ VAŠKE 2007 op. cit., s. 201, marg. č. 569. Dále srov. Wagner, Rolf. Die neue EG-Verordnung zum Europäischen Vollstreckungstitel. In: IPRax 2005, Heft 03, s. 199.

¹⁶² Schlosser, Peter. Art. 12 EuVTVO. In: SCHLOSSER 2015 op. cit., s. 329.

¹⁶³ Takto např. Pabst, Steffen. Art. 11 EG-VollstrTitelVO. In: RAUSCHER 2015 Band II op. cit., s. 115n.

¹⁶⁴ V německé i anglické jazykové verzi je požadavek na ověření stanoven zcela zřejmě slovy „beglaubigte“ a „certified“, na rozdíl od české verze, kde se stanoví „potvrzený“. K tomuto závěru se kloní i Pabst, Steffen. Art. 20 EG-VollstrTitelVO. In: RAUSCHER 2015 Band II, s. 155, marg. č. 15.

¹⁶⁵ Schlosser, Peter. Art. 20 EuVTVO. In: SCHLOSSER 2015 op. cit., s. 341.

a na potvrzení EET hledí jako na pouhé osvědčení vykonatelnosti.¹⁶⁶ Pokud konkrétní specifikace ukládané povinnosti neplyne z potvrzení EET, lze podle názoru Nejvyššího soudu vycházet i z textu potvrzeného rozhodnutí, protože právě toto rozhodnutí je exekučním titulem.

4.1.2. Právní úprava dle NařEPR

NařEPR bylo přijato v roce 2006 a zavádí **jednotné evropské řízení, ve kterém lze vydat evropský platební rozkaz** (dále jen „EPR“). Účelem tohoto nařízení bylo umožnit rychlé a účinné vymáhání pohledávek nesporného charakteru a zavést zjednodušené řízení, které by bylo ve všech členských státech jednotně aplikováno.¹⁶⁷ Z čl. 2 NařEPR vyplývá věcná působnost NařEPR, která je dána pouze v přeshraničních případech ve věcech civilních a obchodních, s výjimkami uvedenými v odst. 2 tohoto ustanovení. Přeshraničním případem se dle čl. 3 NařEPR rozumí situace, *kdy má alespoň jedna ze stran bydliště nebo místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než je členský stát soudu, u něhož byl podán návrh na vydání platebního rozkazu*. Z hlediska teritoriální působnosti není NařEPR aplikovatelné v Dánsku. NařEPR je použitelné dle čl. 33 NařEPR od 12. prosince 2008.

NařEPR upravuje uznání a výkon EPR v čl. 21 až 23 NařEPR. Vzhledem k tomu, že EPR je vydáván přímo na základě NařEPR, jsou v tomto nařízení stanoveny v čl. 18 odst. 1 NařEPR i podmínky jeho vykonatelnosti. EPR je podle čl. 18 odst. 1 NařEPR prohlášen soudem státu vydání za vykonatelný, nebyl-li proti němu podán odpor dle čl. 16 NařEPR. Čl. 18 odst. 2 NařEET výslovně stanoví, že formální požadavky kladené na vykonatelnost se řídí právem státu vydání. To může podle názoru odborné literatury být například povinná registrace rozhodnutí nebo opatření zvláštní doložkou vykonatelnosti.¹⁶⁸ Dle čl. 19 NařEPR se EPR vydaný soudem členského státu, který se stal vykonatelným **automaticky uznává a vykonává v ostatních členských státech**, bez nutnosti prohlášení vykonatelnosti ve státě výkonu. **Uznání EPR nelze podle tohoto ustanovení napadnout.**

V souladu s čl. 21 odst. 1 NařEPR se v řízení o výkonu EPR postupuje podle práva státu výkonu a je nutno s ním zacházet stejně, jako by se jednalo o rozhodnutí vydané ve státě výkonu. Nestanoví-li NařEPR jinak, použije pro výkon EPR právo státu výkonu. NařEPR stanoví pro vykonávací řízení rozsah předkládaných dokumentů a na ně kladené podmínky. Společně s žádostí

¹⁶⁶ Nejvyšší soud České republiky, usnesení ze dne 15. 3. 2017, sp. zn. 20 Cdo 5045/2016, uveřejněné pod číslem 84/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní.

¹⁶⁷ Viz recitály (6) a (7) preambule NařEPR.

¹⁶⁸ Gruber, Urs Peter. Art 18 EG-MahnVO. In: RAUSCHER 2015 Band II op. cit., s. 338.

o výkon je tak nutno dle čl. 21 odst. 2 písm. a) NařEPR předložit vyhotovení EPR splňující nezbytné požadavky pro ověření pravosti, které je opatřeno vzorovým formulářem G dle přílohy VII NařEPR o prohlášení vykonatelnosti. Ohledně požadavků na překlad či přepis rozhodnutí platí čl. 21 odst. 2 písm. b) NařEPR, který obsahuje obdobné požadavky jako úprava v NařEET. V případě potřeby je tak oprávněný povinen předložit úředně ověřený překlad EPR do úředního jazyka dožádaného státu (příp. jazyka, který oznámil jako přijatelný).

4.1.3. Právní úprava dle NařDN

NařDN bylo přijato v roce 2007. Zavádí stejně jako NařEPR jednotné evropské soudní řízení. Smyslem tohoto nařízení bylo urychlit a zjednodušit přístup ke spravedlnosti v případech drobných nároků a také snížit náklady související s jejich vymáháním.¹⁶⁹ Dosáhnout tohoto cíle se má zavedením jednotného řízení pro přeshraniční nároky, které nepřesahují určitou stanovenou částku. Dle čl. 2 NařDN se toto nařízení z hlediska věcné působnosti uplatňuje v přeshraničních případech v občanských a obchodních věcech, pokud nejsou dle čl. 2 odst. 2 NařDN vyloučeny z jeho působnosti. Přeshraniční případy jsou totožně jako v NařEPR definovány v čl. 3 odst. 1 NařDN jako případy, kdy má alespoň jedna ze stran bydliště nebo místo obvyklého pobytu v jiném členském státě než je členský stát soudu, u něhož byla podána žaloba. NařDN je ve smyslu čl. 1 NařDN použitelné i na sporné nároky (na rozdíl od NařEPR a NařEET). NařDN lze ovšem dle čl. 2 odst. 1 NařDN použít pouze tehdy, jestliže hodnota nároku bez navýšení o úroky, náklady a výlohy nepřesahuje v době doručení žalobního formuláře k příslušnému soudu částku 5 000 EUR. Na rozdíl od NařEET a NařEPR neomezuje NařDN svou působnost pouze na peněžité nároky (čl. 5. odst. 5 NařDN). Předmětem rozhodnutí vydaného dle NařDN proto může být i uložení povinnosti k nepeněžitému plnění, např. vydání věci. V literatuře je spornou otázkou, zda může být předmětem řízení o drobných nárocích i žaloba zdržovací, určovací či právotvorná. Protože NařDN výslovně jejich nepřipustnost nestanoví, domnívají se někteří, že je lze v případě zachování omezení hodnoty nároku podle NařDN projednat.¹⁷⁰ Lze ovšem nalézt i opačný výklad, totiž že právě proto, že z NařDN taková možnost výslovně neplyne, nemohou být tyto nároky

¹⁶⁹ Viz recitály (7), (8) preambule NařDN.

¹⁷⁰ ADOLPHSEN op. cit, s. 261, marg. č. 11, z české literatury pak Lavický, Petr. Nařízení o evropském řízení o drobných nárocích: Komentář. Čl. 1 – 3. In: DAVID, Ludvík et. al. Občanský soudní řád: komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-460-4. (Lavický zde odkazuje i na další německou odbornou literaturu).

podrobeny zrychlenému a zjednodušenému řízení dle NařDN.¹⁷¹ Ve prospěch toho, že lze uplatnit pouze žalobu na plnění svědčí i to, že současný formulář osvědčení o rozhodnutí dle přílohy č. IV NařDN nepočítá s jinou variantou, než že soud ukládá určitou povinnost.¹⁷² Přípustnost rozhodnutí o právotvorných, zdržovacích a určovacích žalobách by zcela změnila pohled na uznání rozhodnutí vydané podle NařDN, protože by bylo nutno posuzovat účinky právní moci,¹⁷³ kterou ovšem NařDN nijak neupravuje.

Právní úprava uznání a výkonu rozhodnutí vydaného podle NařDN je obsažena v kapitole III NařDN. Rozhodnutí vydané podle NařDN je ve smyslu čl. 15 odst. 1. NařDN **ex lege předběžně vykonatelné** ve všech členských státech bez ohledu na jakýkoli možný opravný prostředek.¹⁷⁴ Podle čl. 20 odst. 1 NařDN se rozhodnutí vydané v řízení dle NařDN **uzná a vykoná v jiném členském státě, aniž je nutné prohlášení vykonatelnosti a bez možnosti napadnout jeho uznání**. Rozhodnutí vydané v rámci evropského řízení o drobných nárocích je tedy obdobně jako EPR nebo rozhodnutí potvrzené jako EET *ipso iure* uznáno a bez dalšího vyvolává účinky na území ostatních členských států.

Dle čl. 21 odst. 1 NařDN se vykonávací řízení řídí právem státu výkonu a rozhodnutí vydané dle NařDN se vykonává za stejných podmínek jako rozhodnutí vydané v členském státě výkonu. Je tak pro účely výkonu postaveno na roveň tuzemskému exekučnímu titulu. S žádostí o výkon rozhodnutí je dle čl. 20 NařDN třeba předložit rozhodnutí, vydané dle NařDN, splňující podmínky nezbytné pro ověření pravosti, a to společně s osvědčením o rozhodnutí dle čl. 20 odst. 2 NařDN. Podle čl. 21 odst. 2 písm. b) může být ve státě výkonu požadován pouze překlad osvědčení vydaného dle čl. 20 odst. 2 NařDN, nikoli tedy samotného rozhodnutí. Překlad musí být dle čl. 21a odst. 2 NařDN vyhotoven osobou oprávněnou k překladatelské činnosti, ale není třeba úředního ověření.¹⁷⁵ Podle čl. 20 odst. 2 NařDN je soud státu vydání povinen na žádost účastníka poskytnout osvědčení o rozhodnutí i v úředním jazyce jiného členského státu. Tato povinnost se ovšem podle čl. 20 odst. 2 věta poslední NařDN nevztahuje na pole pro volný text, u kterých bude zjevně třeba nechat překlad vyhotovit v souladu s čl. 21a NařDN.

¹⁷¹ Varga, István. Art. 2 EG-BagatellVO. In: RAUSCHER 2015 Band II op. cit., s. 441, marg. č. 3.

¹⁷² SIMON, Pavel. Článek 2. In: DRÁPAL 2009 op. cit., s. 3235.

¹⁷³ K tomu blíže viz kap. 2.3.

¹⁷⁴ Varga, István. Art. 2 EG-BagatellVO. In: RAUSCHER 2015 Band II op. cit., s. 490.

¹⁷⁵ NařDN požadavek ověřeného překladu nestanoví na rozdíl od NařEET a NařEPR, viz výše.

4.2. Zamítnutí výkonu cizího rozhodnutí

Nařízení zavádějící jednotná řízení, tj. NařEET, NařEPR a NařDN, **neumožňují napadnout uznání rozhodnutí** (čl. 5 NařEET, čl. 19 NařEPR a čl. 20 NařDN). Podle uvedených nařízení může povinný navrhnout pouze **zamítnutí výkonu** cizího rozhodnutí, a to zásadně **z jediného důvodu – existence dřívějšího neslučitelného rozhodnutí** ve státě výkonu (čl. 21 NařEET, čl. 22 NařEPR a čl. 22 NařDN). Jedinou výjimku představuje NařEPR, které jako další důvod pro zamítnutí výkonu v čl. 22 odst. 3 NařEPR uvádí splnění ukládané povinnosti žalovaným. Uvedená nařízení tedy neumožňují **na rozdíl od nař. Brusel Ibis uplatňovat výhradu veřejného pořádku** ve státě výkonu ani jiné odpírací důvody.¹⁷⁶ Neslučitelné rozhodnutí definují všechna nařízení totožně jako **dřívější neslučitelné¹⁷⁷ rozhodnutí vydané v kterémkoli státě** (i mimo EU), **v téže věci a mezi týmiž stranami**, které splňuje podmínky pro uznání ve státě výkonu. Zároveň je stanovena podmínka, že nebylo možno uplatnit existenci neslučitelného rozhodnutí před soudem v nalézacím řízení¹⁷⁸ (Čl. 21 odst. 1 NařEET, čl. 22 odst. 1 NařEPR, čl. 22 odst. 1 NařDN). Zamítnutím výkonu dochází k odepření možnosti výkonu předmětného rozhodnutí ve státě uznání a výkonu.¹⁷⁹

4.3. Omezení a zastavení výkonu cizího rozhodnutí

Nařízení zavádějící jednotná řízení umožňují dále na návrh povinného omezit výkon rozhodnutí nebo jej dokonce zastavit (čl. 23 NařEET, čl. 23 NařEPR a čl. 23 NařDN). Všechny uvedené články obsahují totožná opatření, která může soud státu výkonu aplikovat: (a) omezit vykonávací řízení na ochranná opatření, (b) podmínit výkon složením jistoty, kterou sám určí, anebo (c) za výjimečných okolností vykonávací řízení zastavit.¹⁸⁰

¹⁷⁶ Právě neslučitelnost rozhodnutí je však považována za specifický případ rozporu s veřejným pořádkem (Schlosser, Peter. EuVTVO Art. 21. In: SCHLOSSER 2015 op. cit., s. 342).

¹⁷⁷ K tomuto pojmu viz výše.

¹⁷⁸ NařDN a NařEET shodně uvádějí, že tato námitka „nebyla a nemohla být“ uplatněna, přitom NařEPR používá toliko slova „nemohla být“, kterážto jako stanovící úplnou absenci možnosti uplatnění je přísnější podmínkou než pouhé neuplatnění, a tudíž ji v sobě obsahuje. Dle mého názoru se tedy nejedná o významovou odlišnost.

¹⁷⁹ Ulrici, Bernhard. Art. 22 EG-MahnVO. In: KRÜGER 2017 op. cit., marg. č. 17.

¹⁸⁰ Zastavení vykonávacího řízení by mělo být opravdu zcela výjimečné, zejm. by mělo jít o případ, kdy je na první pohled zřejmé, že dojde ke zrušení potvrzení EET (SIMON, Pavel. Článek 23. In: DRÁPAL 2009 op. cit., s. 3160).

Výkon rozhodnutí je možno takto omezit, **byl-li podán opravný prostředek podle příslušného nařízení**. Takovým opravným prostředkem je podle čl. 23 NařEET jednak napadení rozhodnutí potvrzeného jako EET, včetně žádosti o přezkum ve smyslu čl. 19 NařEET, a jednak žádost o opravu nebo zrušení potvrzení EET v souladu s čl. 10 NařEET. Dle čl. 23 NařEPR se bude jednat o žádost o přezkum ve výjimečných případech ve smyslu čl. 20 NařEPR. Konečně podle čl. 23 NařDN se zohledňuje podání opravného prostředku ve smyslu čl. 17 NařDN nebo trvalá možnost uplatnění a žádost o přezkum ve smyslu čl. 18 NařDN.

Považuji za vhodné zmínit specifikum EET, protože potvrzuje vykonatelnost¹⁸¹ již vydaného rozhodnutí. NařEET proto počítá s případem, kdy dojde na podkladě podaného opravného prostředku ke změně potvrzovaného rozhodnutí nebo k omezení jeho vykonatelnosti. V čl. 6 odst. 3 NařEET se stanoví možnost vyžádat si náhradní osvědčení pro rozhodnutí o opravném prostředku. Je-li v důsledku podání opravného prostředku omezena vykonatelnost potvrzeného rozhodnutí, může si dlužník vyžádat dle čl. 6 odst. 2 osvědčení i o této skutečnosti. Tímto osvědčením pak může zamezit provedení výkonu rozhodnutí potvrzeného jako EET ve státě výkonu.

¹⁸¹ Viz čl. 6 odst. 1 písm. a) NařEET. Právní moc není tedy nezbytná, a tudíž může dojít ke změně rozhodnutí.

Závěr

Z provedené analýzy vyplývá, že uznat a vykonat dle nař. Brusel Ibis, NařEET, NařEPR a NařDN lze pouze cizí rozhodnutí, vydané v členském státě EU v občanských a obchodních věcech se zohledněním výjimek uvedených v příslušném nařízení. **Uvedená nařízení se liší co do druhu rozhodnutí**, na který je možné je aplikovat. Podle nař. Brusel Ibis lze uznat a vykonat zásadně **jakýkoli druh soudního rozhodnutí**, včetně rozhodnutí procesních (viz kap. 2.1. a 3.1.). Nařízení zavádějící jednotná řízení se však použijí jen na rozhodnutí, které bylo v souladu s nimi vydáno. Podle NařEET lze tak uznat a vykonat pouze **rozhodnutí, které bylo potvrzeno jako evropský exekuční titul**. Podle NařEPR lze uznat a vykonat **pouze evropský platební rozkaz**, který byl podle něj vydán. Obdobně pak **NařDN lze vztáhnout pouze na rozhodnutí, které bylo podle něj vydáno**.

Z hlediska možností napadení uznání nebo výkonu cizího rozhodnutí ve státě uznání a výkonu se značně liší režim nař. Brusel Ibis od ostatních uvedených nařízení. Nař. Brusel Ibis upravuje v čl. 45 **celkem pět důvodů pro odepření uznání a výkonu** cizího rozhodnutí, včetně výhrady veřejného pořádku (viz podkap. 3.6.1.). Zároveň umožňuje iniciovat celkem tři řízení, ve kterých je možno tyto důvody přezkoumat. Jedná se o řízení o **odepření uznání**, o řízení o **odepření výkonu** a o řízení o **vydání rozhodnutí o neexistenci odpíracích důvodů**, kterým je *de facto* uznání rozhodnutí potvrzeno (viz kap. 3.6.). Proti rozhodnutí ve všech těchto řízeních jsou přípustné až dva opravné prostředky, což může uplatnění cizího rozhodnutí ve státě uznání a výkonu nepochybně zdržet. Pro případ, že by cizí rozhodnutí obsahovalo opatření neznámá právu státu uznání a výkonu, je umožněna **adaptace** cizího rozhodnutí dle čl. 54 nař. Brusel Ibis a proti rozhodnutí o adaptaci je taktéž přípustný opravný prostředek (viz kap. 3.4.).

Nařízení zavádějící jednotná řízení naproti tomu **zásadně nepřipouštějí napadení uznání cizího rozhodnutí**. Ve státě uznání a výkonu lze proto **pouze podat žádost o zamítnutí výkonu** předmětného rozhodnutí. Zamítnout výkon cizího rozhodnutí je možné z jediného společného důvodu, kterým je **neslučitelnost s dřívějším rozhodnutím**. Výjimkou je NařEPR, které připouští zamítnutí výkonu i z důvodu uhrazení dlužné částky. V režimu těchto nařízení tedy **nelze** uplatnit ani výhradu veřejného pořádku.

Uznání a výkon cizího rozhodnutí podle **NařEET, NařEPR a NařDN je speciální úpravou vůči nař. Brusel Ibis**. Nař. Brusel Ibis se tedy nepoužije na uznání a výkon evropského platebního rozkazu, rozhodnutí vydaného dle NařDN a rozhodnutí potvrzeného jako evropský exekuční titul.

Všechna analyzovaná nařízení však představují do jisté míry **alternativní možnosti vymáhání přeshraničních pohledávek**. Na jakékoli cizí rozhodnutí lze totiž aplikovat úpravu dle NařEET (potvrdit jej jako evropský exekuční titul), pokud předmětný nárok splňuje v něm stanovené podmínky (viz podkap. 4.1.1.). Tím se může věřitel vyhnout režimu uznání a výkonu dle nař. Brusel Ibis a dosáhnout tak jednoduššího režimu uznání a výkonu tohoto rozhodnutí podle NařEET. Pokud má však věřitel zájem využít zjednodušeného mechanismu uznání a výkonu rozhodnutí podle NařEPR a NařDN, musí jejich použití vzít v úvahu ještě před zahájením soudního řízení. Při aplikaci NařEET, NařEPR a NařDN je mimo to třeba zohlednit opravné prostředky přípustné podle těchto nařízeních, které mohou s jeho výkonem rozhodnutí kolidovat (viz kap. 4.3.).

Ve všech zmiňovaných nařízeních shodně platí, že se **vykonatelnost rozšiřuje *ipso iure* stejně jako ostatní účinky cizího rozhodnutí**. Zřejmě nejdůležitější vlastností cizího rozhodnutí je jeho právní moc. Z analýzy právní úpravy ovšem vyplynulo, že **uvedená nařízení nijak nespécifikují prokazování právní moci ve státě uznání a výkonu**, zabývají se pouze potvrzením vykonatelnosti předmětného rozhodnutí. Všechna nařízení za účelem zjednodušení uznávání a výkonu cizího rozhodnutí zavádí jednotné evropské formuláře, které by měly vždy obsahovat relevantní informace o předmětném rozhodnutí, nicméně žádný z těchto formulářů neobsahuje údaj o právní moci cizího rozhodnutí. Pokud by tam tento údaj byl uveden, soud státu uznání a výkonu by mohl jednoduše zjistit, zda rozhodnutí nabylo právní moci, případně jakými opravnými prostředky je lze napadnout. Důležitost formuláře dle čl. 53 nař. Brusel Ibis jako průvodního dokumentu cizího rozhodnutí a důkazního prostředku vyzdvihuje ve svém nedávném rozhodnutí SDEU (viz. kap. 3.5.).

Jak je patrné z výše uvedené analýzy, přináší právní úprava v nař. Brusel Ibis řadu otázek, které se týkají důsledků rozhodnutí vydaných v řízení o odepření uznání, o odepření výkonu a o návrhu na prohlášení neexistence odpíracích důvodů. Odborná literatura není jednotná ani v tom, zda rozhodnutí o odepření uznání má konstitutivní účinek či pouze prohlašuje existenci odpíracích důvodů. Dále se názory v literatuře rozcházejí také v tom, zda odepřením výkonu cizího rozhodnutí je zároveň odepřeno i jeho uznání či nikoli. Pohled autorů odborné literatury se různí i na to, jaký vzájemný vztah mají tato tři řízení mezi sebou a jaký přesně je jejich předmět.

Text práce nastiňuje, jak je problematika uznání a výkonu cizích rozhodnutí v uvedených nařízeních složitá, mnohvrstevná a uchopitelná různými způsoby. Přesto účelem analyzovaných unijních nařízeních je především urychlovat a zjednodušovat přeshraniční vymáhání pohledávek v EU. Aby mohly právní předpisy tomuto účelu sloužit, musejí být pro své adresáty pochopitelné a snadno použitelné ve všech členských státech EU. Upřímně doufám, že SDEU v budoucnu

poskytne takový výklad unijních nařízeních, který umožní jejich jednotnou a snadnou aplikaci na celém území EU a především definitivně zodpoví různé otázky týkající se aplikace nař. Brusel Ibis.

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité odborné literatury

Učebnice:

ADOLPHSEN, Jens. *Europäisches Zivilverfahrensrecht*. 2. Auflage. Berlin: Springer, 2015. ISBN 978-3-662-44384-2

KUČERA, Zdeněk, Monika PAUKNEROVÁ a Květoslav RŮŽIČKA. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-550-0

PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-504-6

SCHACK, Haimo. *Internationales Zivilverfahrensrecht: mit internationalem Insolvenz- und Schiedsverfahrensrecht : ein Studienbuch*. 7., neu bearbeitete Auflage. München: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-3-406-70739-1

TOMÁŠEK, Michal, Vladimír TÝČ a Jiří MALENOVSKÝ. *Právo Evropské unie*. Praha: Leges, 2013. Student (Leges). ISBN 978-80-87576-53-3

WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 7., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde Praha, 2014. ISBN 9788072019403

Komentáře:

BŘÍZA, Petr, BŘICHÁČEK, Tomáš, FIŠEROVÁ, Zuzana, HORÁK, Pavel, PTÁČEK, Lubomír, SVOBODA, Jiří. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-528-2.

CZERNICH, Dietmar, Georg E. KODEK a Peter G. MAYR. *Europäisches Gerichtsstands- und Vollstreckungsrecht: Brüssel Ia-Verordnung (EuGVVO 2012) und Übereinkommen von Lugano 2007*. 4. neu bearbeitete Auflage. Wien: LexisNexis, 2015. ISBN 978-3-7007-6024-5

DAVID, Ludvík et. al. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-460-4. In: Systém ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 2019-5-17]. ASPI_ID KO32007R0861CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X

DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav, DLOUHÁ, Eva, DOLEŽÍLEK, Jiří, FIALA, Roman, HORÁČEK, Roman, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, KRBEK, Pavel, KRČMÁŘ, Zdeněk, MAZANEC, Michal, NOVOTNÝ, Zdeněk, POLEDNE, Petr, PUTNA, Mojmir, SIMON,

Pavel, ŠEBEK, Roman, ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9

KRÜGER, Wolfgang a Thomas Rauscher. *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung: mit Gerichtsverfassungsgesetz und Nebengesetzen*. 5. Aufl. München: Beck, 2017. ISBN 978-3-406-68573-6

MUSIELAK, Hans-Joachim a Wolfgang VOIT. *Zivilprozessordnung mit Gerichtsverfassungsgesetz: Kommentar*. 14., neubearbeitete Auflage. München: Verlag Franz Vahlen, 2017. ISBN 978-3-8006-5325-6

PAULUS, David, Evgenia PEIFFER a Max PEIFFER. *Europäische Gerichtsstands- und Vollstreckungsverordnung (Brüssel Ia): Kommentar zur Verordnung (EU) Nr. 1215/2012 (EuGVVO)*. München: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-3-406-71360-6

PRÜTTING, Hanns a Markus GEHRLEIN. *Kommentar zur Zivilprozessordnung*. 8. Auflage. Hermann Luchterhand, 2016. ISBN 978-3-472-08679-6

RAUSCHER, Thomas. *Europäisches Zivilprozess - und Kollisionsrecht: EuZPR/EuIPR; Kommentar*. Band I, Brüssel Ia-VO. 4. Auflage. Köln: Otto Schmidt, 2016. selp. ISBN 978-3-504-47202-3

RAUSCHER, Thomas. *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht: EuZPR/EuIPR : Kommentar*. Band II, EG-VollstrTitelVO, EG-MahnVO, EG-BagatellVO, EU-KPVO, HProrogÜbk 2005, EG-ZustVO 2007, EG-BewVO, EG-InsVo. 4. neu bearbeitete Auflage. Köln: Otto Schmidt, 2015. ISBN 978-3-504-47203-0

SAENGER, Ingo. *Zivilprozessordnung: ZPO: Handkommentar*. 8. Auflage. Baden-Baden: Nomos, 2019. ISBN 978-3-8487-5166-2

SCHLOSSER, Peter a Burkhard HESS. *EU-Zivilprozessrecht: EuGVVO, EuVTVO, EuMahnVO, EuBagVO, HZÜ, EuZVO, HBÜ, EuBVO, EuKtPVO : Kommentar*. 4., erweiterte Auflage. München: C.H. Beck, 2015. ISBN 9783406658457

SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9

VALDHANS, Jiří, Klára DRLIČKOVÁ a Iveta ROHOVÁ. *Rozhodování Soudního dvora EU ve věcech uznání a výkonu cizího soudního rozhodnutí: (analýza rozhodnutí dle nařízení*

Brusel Ibis). Brno: Masarykova univerzita, 2015. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity. ISBN 978-80-210-7784-3

Monografie:

VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích rozhodnutí v České republice*. Praha: Beck, 2007. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 978-80-7179-614-5

GEIMER, Reinhold, Ewald GEIMER a Gregor GEIMER. *Internationales Zivilprozessrecht*. 7. neu bearbeitete Auflage. Köln: Otto Schmidt, 2015. ISBN 978-3-504-47088-3

DVOŘÁK, Bohumil. *Právní moc civilních soudních rozhodnutí: procesní studie*. Praha: C.H. Beck, 2008. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-095-9

2. Seznam použitých právních předpisů

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1382/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se zavádí program Spravedlnost na období 2014 až 2020. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích, ve znění pozdějších změn. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, ve znění pozdějších změn. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky, ve znění pozdějších změn. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, ve znění pozdějších změn. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2421 ze dne 16. prosince 2015, kterým se mění nařízení (ES) č. 861/2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích, a kterým se mění nařízení (ES) č. 1896/2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>

3. Seznam použité judikatury

Soudní dvůr Evropské Unie (SDEU):

SDEU, rozsudek ze dne 14.10.1976, sp. zn. C-29/76, *LTU/Eurocontrol*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 22. 11. 1977, sp. zn. C-43/77, *Industrial Diamond Supplies/Luigi Liva*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 8.12.1987, sp. zn. C-144/86, *Gubisch Maschinenfabrik/Palumbo*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 4.2.1988, Zn. C-145/86, *Hoffmann/Krieg*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 21.4.1993, sp. zn. C-172/91, *Sonntag/Waidmann*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 2.6.1994, sp. zn. C-414/92, *Solo Kleinmotoren/Boch*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 19.5.1998, sp. zn. C-351/96, *Drouot assurances/Consolidated metallurgical industries and Others*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 29.4.1999, sp. zn. C-267/97, *Éric Coursier/Fortis Bank SA a Martine Bellami, vdaná Coursier*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, Rozsudek ze dne 28.3.2000, sp. zn. C-7/98, *Krombach/Bamberski*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 29.11.2001, sp. zn. C-17/00, *François De Coster/Collège des bourgmestre et échevins de Watermael-Boitsfort*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 9.12.2003, C-116/02, *Erich Gasser GmbH/MISAT Srl*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 27.4.2004, C-159/02, *Turner/Grovit*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 13.6.2006, sp. zn. C-103/05, *Reisch Montage/Kiesel Baumaschinen*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 28. 4. 2009, C-420/07, *Apostolides*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 16.7.2009, sp. zn. C-189/08, *Zuid-Chemie/ Filippo's Mineralenfabriek*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 20.5.2010, sp. zn. C-111/09, *Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group/Bilas*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 18. října 2011, sp. zn. C-406/09, *Realchemie Nederland BV/Bayer CropScience AG*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 6.9.2012, sp. zn. C-619/10, *Trade Agency*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 15.11.2012, sp. zn. C-456/11, *Gothaer Allgemeine Versicherung AG u. a./Samskip*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 16.7.2015, sp. zn. C-681/13, *Diageo Brands BV/Simiramida-04 EOOD*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 9.3.2017, sp. zn. C-551/15, *Pula Parking/Tederahn*. . In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 22.11.2018, sp. zn. C-627/17, *ZSE Energia, a.s./RG*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

SDEU, rozsudek ze dne 6.6.2019, sp. zn. C-361/18, *Weil/Gulácsi*. In: InfoCuria - Judikatura Soudního dvora [právní informační systém]. Soudní dvůr Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu>

Nejvyšší soud České republiky:

Nejvyšší soud České republiky, usnesení ze dne 22. 8. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3157/2013

Nejvyšší soud České republiky, usnesení ze dne 15. 3. 2017, sp. zn. 20 Cdo 5045/2016

Bundesgerichtshof der Bundesrepublik Deutschland:

Bundesgerichtshof der Bundesrepublik Deutschland, usnesení ze dne 24. 2. 1999, sp. zn. IX ZB 2/98

Bundesgerichtshof der Bundesrepublik Deutschland, usnesení ze dne 10.9.2015, sp. zn. IX ZB 39/13

Oberster Gerichtshof der Republik Österreich:

Oberster Gerichtshof der Republik Österreich, rozhodnutí ze dne 06.04.2006, sp. zn. 6 Ob 64/06i

4. Seznam ostatních zdrojů

Bericht von Herrn P. Jenard zu dem Übereinkommen vom 27. September 1968 über die gerichtliche Zuständigkeit und die Vollstreckung gerichtlicher Entscheidungen in Zivil- und Handelssachen (Úř. věst. ES, C 59/01, 5. 3. 1979) In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>

Bericht von Herrn Professor Dr. P. Schlosser zu dem Übereinkommen vom 9. Oktober 1978 über den Beitritt des Königreichs Dänemark, Irlands und des Vereinigten Königreichs Großbritannien und Nordirland zum Übereinkommen über die gerichtliche Zuständigkeit und die Vollstreckung gerichtlicher Entscheidungen in Zivil- und Handelssachen sowie zum Protokoll betreffend die Auslegung dieses Übereinkommens durch den Gerichtshof (Úř. věst. ES C 59/03, 5.3.1979) In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>

Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepřacované znění) ze dne 14.12.2010. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 21.06.2019]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>

EVROPSKÁ RADA. *Závěry Evropské rady: Zasedání Evropské rady, Tampere, 15. a 16. října 1999* [online]. 1999 [cit. 2019-06-21]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/21051/tampere-europ%C3%A4ischer-rat-schlussfolgerungen-des-vorsitzes.pdf>

Uznání a výkon cizích rozhodnutí v právu Evropské unie

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá institutem uznání cizího rozhodnutí a podmínkami jeho výkonu v evropském mezinárodním právu soukromém a procesním, které je součástí práva Evropské unie. Proto je v této práci zohledněna i relevantní judikatura Soudního dvora Evropské unie, která se týká autonomního výkladu některých klíčových pojmů anebo ustanovení příslušných nařízení. Práce se soustředí na analýzu konkrétního systému uznání a výkonu cizích rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, který je obsažen v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel Ibis), v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky, v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu a v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích.

V diplomové práci jsou obecně nastíněny různé přístupy k uznání cizího rozhodnutí včetně teorie rozšíření účinků, která se uplatňuje pro účely uznání cizího rozhodnutí v evropském mezinárodním právu procesním. Protože se jedná o součást práva Evropské unie, je zmíněn historický vývoj unijního práva v oblasti evropského mezinárodního práva procesního s důrazem na analyzovaná unijní nařízení. Dále jsou vymezeny úzce související pojmy jako rozhodnutí, právní moc a vykonatelnost rozhodnutí a výkon rozhodnutí. Analýza výše uvedené právní úpravy se zaměřuje především na pojetí institutu uznání cizího rozhodnutí, na stanovení podmínek jeho výkonu v cizím státě a na možnosti napadení jeho uznání či výkonu. Pozornost je v rámci této diplomové práce věnována také výkladovým rozporům, které se týkají odepření uznání a výkonu cizího rozhodnutí podle nař. Brusel Ibis.

Klíčová slova: uznání, vykonatelnost, cizí rozhodnutí

Recognition and Enforcement of Foreign Judgments in European Union Law

Abstract

The diploma thesis deals with the institute of recognition of foreign judgements and the conditions of its enforcement in European Private International and Procedural Law. The European International Procedural Law, as a part of the European Union law, requires the autonomous interpretation of some concepts of law. Therefore, the relevant case law of the Court of Justice of the European Union concerning certain key concepts of law and provisions of the relevant regulations is also considered. The diploma thesis focuses on the analysis of the specific system of recognition and enforcement of foreign judgments in civil and commercial matters, which is contained in Regulation (EU) No 1215/2012 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2012 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters (Brussels Ibis), Regulation (EC) No 805/2004 of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 creating a European Enforcement Order for uncontested claims, Regulation (EC) No 1896/2006 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 creating a European order for payment procedure and Regulation (EC) No 861/2007 of the European Parliament and of the Council of 11 July 2007 establishing a European Small Claims Procedure.

The diploma thesis outlines various theories addressing some conceptions of recognition a foreign decision in general, including the theory of extension of effects which is applied in the European International Procedural Law. In respect of the European International Procedural Law being a part of the European Union law, a brief legislative history of EU law is mentioned, with an emphasis on the instruments of European Union law analysed. The diploma thesis includes a brief definition of closely related concepts of law, such as judgement, its legal force and enforceability and the procedure of its enforcement. The analysis of the above-mentioned legislation includes mainly the conception of recognition of foreign judgements and explanation of conditions of its enforcement in the addressed state. Moreover, the thesis covers also conditions and grounds for refusal recognition and enforcement of a foreign decision. In this diploma thesis, attention is payed to the questions arising in connection with the consequences of refusal of recognition and refusal of enforcement of a foreign judgement under the regulation Brussels Ibis.

Keywords: recognition, enforceability, foreign judgement